СОНЦА:

Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 6.49, 17.59, 10.10;
Віцебск — 6.42, 16.46, 10.04;
Магілёў — 6.39, 16.48, 10.09;
Гомель — 6.35, 16.46, 10.11;
Гродна — 7.06, 17.17, 10.06;
Брэст — 7.01, 17.18, 10.17.

МЕСЯЦ:

Апошняя квадра
19 кастрычніка

ІМЯНІНЫ

Максіма, Якава

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

22 КАСТРЫЧНІКА 1992 г.
чацвер, № 213 (21991).

РОЗГАЛАС

СПАДАРСТВА, БЕЗ ПАНІКІ

Змяніліся цэны на бензін, на дызпаліва. Натуральна, людзі чакалі чарговага сюрпрыза: увядзенне новых цэн на нафтапрадукты ў Расіі не магло не пацягнуць за сабой чарговага падаражання. І вось сюрпрызы не прымусілі сябе доўга чакаць. Спачатку падаражаў бензін (гэта было ўжо параўнаўча даўно), а з 20 кастрычніка падняліся цэны на праезд у міжгароднім транспарце. Цяпер беларусам прыйдзецца плаціць за дарогу ўдвая больш. Але наваt чарговы ўзлёт цэн на транспартныя паслугі не зможа выцягнуць «Пасажыраўтатранс» са стратнага становішча.

— І цяпер, калі мы ўстанавілі новыя тарыфы,— гаворыць начальнік аддзела фінансаў Міністэрства транспарту Соф'я Кавалёва, — прыбытку не чакаецца. Добра, калі пасажырскі транспарт зможа пакрываць розніцу ў цэнах на паліва і праезд, а перавозкі ўсё роўна застануцца стратнымі пры сённяшніх тарыфах. Між іншым, датацый ні з дзяржбюджэту, ні з абласных бюджэтаў мы не атрымліваем. Адсюль і выпадкі зняцця многіх рэйсаў.

З Украінай і Прыбалтыкай мы пайшлі на рэальныя цэны: устанавілі кошт за праезд у транспарце на Украіну і ў Прыбалтыку — 1 рубель 20 капеек за кіламетр. У рэспубліцы ж сёння праезд у міжгароднім транспарце каштуе 90 капеек за кіламетр і 1 рубель, калі аўтобус мяккі.

На развітанне ў Міністэрстве транспарту нас запэўнілі: яшчэ аднаго ўзлёту цэн на міжгародні праезд да 1993 года чакаць не трэба. Яго не будзе. Праўда, толькі ў тым выпадку, калі нафтапрадукты і нафта змогуць «пачакаць» і не «папросяць» чарговага грашовага ўлівання. Будзем спадзявацца — не папросяць.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

«БАРТЭР» ДЛЯ СВАІХ

Як учора паведамляла наша газета, у адносінах да П., генеральнага дырэктара аднаго з сумесных прадпрыемстваў Мінска, узбуджана крымінальная справа. Пры яго актыўным удзеле сумесна з асобнымі службовымі асобамі Дзяржкамнафтапрадукта і іншых дзяржаўных структур за межы рэспублікі вывезена дызельнага паліва на суму каля 2,8 мільёна амерыканскіх долараў. Замест абяцанага заходняга «бартэру» ў выглядзе тавараў народнага спажывання для нашых падаткаплацельшчыкаў СП паспела, як відаць па гэтых здымках, само нядрэнна «прыбарахліцца».

215 ПРАЦЭНТАЎ—ГЭТА ВАМ НЕ ЖАРТАЧКІ

Колькасць падпісчыкаў «Звязды» па Гомельскай вобласці ў параўнанні з мінулым годам узрасла на 215 працэнтаў. Нават з «хвосцікам». А ў лічбах нашы гомельскія падпісчыкі амаль дасягнулі 19 тысяч—18.814. Для параўнання скажам, што на «Народную газету» падпісалася ў гэтай жа вобласці каля 44 тысяч (111 працэнтаў), на «Советскую Белоруссию»— 44 з палавінай тысячы (97,8 працэнта), «Белорусскую ниву»— 8 тысяч з нечым (57,6 працэнта), «Рэспубліку»—амаль дзве, «Знамя юности»—9 тысяч (40 працэнтаў), «Чырвоную змену» —508 (20 працэнтаў).

«КАНВЕРСІЯ-92»: ПЛАНЫ І РЭАЛЬНАСЦЬ

Наблізіцца да канверсіі хоць бы з тэарэтычнага пункту гледжання дапаможа нам выстава «Канверсія-92», якая днямі пачне працаваць у павільёне ВДНГ Беларусі. Гледачам плануецца прадставіць увесь комплекс пераводу ваеннай тэхнікі на «мірныя рэйкі».

Што датычыцца «ноў-хаў», то яны будуць зыходзіць як ад айчынных бізнесменаў, так і ад замежных фірмаў. Праўда, рэальнасць у нас ніколі не паспявала за далёкаідучымі планамі.

ТРАЦІЛ ПРАДАЁМ, А АРТЫЛЕРЫЮ ВЫВОДЗІМ СА СТРОЮ

На гэтым тыдні ў горадзе Слуцку супрацоўнікамі аддзела па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю па Мінскай вобласці пры спробе збыту 17 кілаграмаў traцілу і дэтанатара затрыманы трое ваеннаслужачых тэрміновай службы. Гэты траціл быў украдзены.

Апрача таго, у ходзе расследавання ўстаноўлена, што адзін са збытчыкаў трацілу разам са сваім знаёмым, таксама ваеннаслужачым, укралі ў адной з воінскіх часцей артылерыйскі пульт прыёму—перадач каманд з устаноўкі кіравання артылерыйскім агнём. Украдзенае канфіскавана.

В. ОСЬКІН.

«НАЕХАЎ» НА ПАДПІСКУ

ВІЦЕБСК. Неверагодна цікавым выдаўся нядаўна дзень для трактарыста М. адной з гаспадарак Віцебскай вобласці. Выехаўшы на трактары «пад градусам», ён натрапіў на інспектара ДАІ, які хутка «абнюхаў» механізатара і выпісаў яму 1.000 рублёў. Але на гэтым прыгоды аматара «зялёнага змея» не скончыліся.

Каб трактарыст больш за рулём не піў, інспектар ДАІ прапанаваў яму гадавую падпіску на газету «Перекресток», ды не ў адным, а ў 80 экземплярах.

У выніку вояж небараку-трактарысту абышоўся ў 3.000 рублёў.

Барацьба пракуратуры з гарвыканкомам ідзе з пераменным поспехам

МІНСК. «Звязда» паведамляла ўжо аб тым, што ў жніўні бягучага года Мінгарвыканком зацвердзіў новыя штрафы на некаторыя парушэнні Правіл дарожнага руху. Пракурор сталіцы Беларусі Іваноў адразу апратэставаў гэта рашэнне, сцвярджаючы, што яно не ўваходзіць у кампетэнцыю гарадскіх улад. На пасяджэнні гарвыканкома пратэст быў адхілены. Аднак пракуратура не здалася, і гэта гісторыя атрымала зараз нечаканы працяг.

Гарадская пракуратура накіравала ў гаспадарчы суд Мінскай вобласці іскавую заяву, у якой патрабуе спагнаць з пазабюджэтнага фонду Мінгарвыканкома суму павышаных штрафаў, утрыманых ім з грамадзян за парушэнне Правіл дарожнага руху, у дзяржаўны бюджэт Рэспублікі Беларусь. А гэта ні многа ні мала—адзін мільён чатырыста трыццаць адна тысяча рублёў. Акрамя таго, пракуратура накіравала адпаведнае пісьмо намесніку генеральнага пракурора РБ І. Сашчэку з просьбай выйсці ў Савет Міністраў рэспублікі з прапановай аб адмене незаконнага рашэння Мінгарвыканкома. Дарэчы, многія вадзіцелі пакорліва плацяць завышаныя штрафы, не падазраючы, што яны з'яўляюцца незаконнымі.

У НАС НЯМА БЕНЗІНУ—АЛЕ Ў «ГАРАЧЫХ КРОПКАХ» ХАПАЕ ПАТРОНАЎ

Звыш 1.100 вайскоўцаў-беларусаў праходзяць зараз службу ў «гарачых кропках» былога СССР, з іх 420 — салдаты тэрміновай службы, якія ўваходзяць у падраздзяленні пагранічных войскаў Туркестанскай ваеннай акругі, і 739 афіцэраў, што служаць на Каўказе (591) і ў ТуркВА (148). Усяго ж, згодна са спісамі, якія маюцца ў Міністэрстве абароны Беларусі, вярнуцца з іншых рэгіёнаў СССР жадаюць каля 10 тысяч афіцэраў-беларусаў. Гэтыя лічбы назваў, выступаючы 20 кастрычніка на сесіі Вярхоўнага Савета Беларусі, міністр абароны рэспублікі Павел Казлоўскі.

Сярод праблем, што перашкаджаюць хутчэйшаму вяртанню нашых суайчыннікаў на Радзіму, на сесіі называліся адсутнасць дастатковых для гэтага сродкаў, жылля для афіцэрскіх сем'яў, неабходнасць скарачэння Узброеных Сіл Беларусі (па звестках БелаПАН, толькі ў гэтым годзе будзе скарочана каля 12 тысяч афіцэраў) і нават адсутнасць бензіну для запраўкі самалётаў, прызначаных для вывазу вайскоўцаў-беларусаў з «гарачых» кропак». Зрэшты, па меркаванню народнага дэпутата Галіны Сямдзянавай, ёсць і яшчэ адна прычына: Міністэрства абароны рэспублікі не мае праграмы вяртання вайскоўцаў-беларусаў на Радзіму.

Алесь ЛІПАЙ, (БелаПАН).

НА СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Першае рашэнне— на карысць бедных

На вячэрнім пасяджэнні ў першы дзень работы парламент прыняў пастанову «Аб мінімальнай заработнай плаце». Згодна з гэтым дакументам, з 1 лістапада 1992 года для жыхароў Беларусі ўстанаўліваецца мінімальная заработная плата ў размеры 2.000 рублёў. Напомнім, што рад грамадскіх арганізацый прапаноўваў павысіць ніжнюю мяжу зарплаты да 2.500—5.000 рублёў. Як адзначыў Старшыня Савета Міністраў Вячаслаў Кебіч, гэта прывяло б нас да чарговага тупіка і росту цэн. Урад і ў далейшым мае намер аказваць дапамогу малазабяспечаным слаям насельніцтва і, перш за ўсё, пенсіянерам. Аднак неабходна лічыцца з рэальнасцю і магчымасцямі дзяржаўнага бюджэту, дэфіцыт якога і так расце. Павышэнне мінімальнай зарплаты і, адпаведна, пенсій у два разы, на 13 мільярдаў рублёў кожны месяц павялічваюць асігнаванні з бюджэту. Цяпер Беларусь першай з краін Садружнасці адважылася на такі крок. Акрамя гэтага, прэм'ер-міністр паведаміў, што непрацуючыя пенсіянеры штомесяц будуць атрымліваць да канца года дадаткова яшчэ па 500 рублёў.

БЕЛІНФАРМ.

Еўропа можа спаць спакойна?

Дагавор аб звычайных узбраеннях у Еўропе ратыфікаваны ўчора нашым парламентам. Аднак некаторыя дэпутаты лічаць, што Беларусь будзе прадаваць танкі.

Ох, і прымусілі ж мы пахвалявацца Еўропу. Можна быць упэўненым, што інфармацыя аб ратыфікацыі Беларуссю міжнародных пагадненняў будзе з задавальненнем успрынята ва ўсіх еўрапейскіх сталіцах. А тое, што там праяўлялі пэўную заклапочанасць, пацвярджае і такі факт: толькі нашу рэспубліку наведала максімальная колькасць — 18 — правяраючых міжнародных інспекцый з васьмі дзяржаў. Што ж, будзем спадзявацца, што надалей наша рэспубліка не будзе сваёй марудлівасцю выклікаць нерваванне ў еўрапейскіх сталіцах.

ПАСЯДЖЭННЕ Вярхоўнага Савета Беларусі, прысвечанае ратыфікацыі міжнародных пагадненняў, было закрытым. І пэўна, унікальныя вынікі галасавання (з прысутных 302 дэпутатаў 291—«за») могуць стварыць уражанне аб лёгкасці абмеркавання. Ні ў каго не было сумненняў наконт неабходнасці яго ратыфікаваць, аднак некаторыя дэпутаты і ў зале пасяджэнняў, і ў кулуарах ставілі прамыя пытанні аб сутнасці беларускай вайсковай палітыкі. Ці ёсць у нас свая дактрына, стратэгія? Ці зможа Беларусь абараніць сябе ў выпадку неабходнасці? Хто для нас у геапалітыцы стратэгічны саюзнік, а хто — наадварот? Як выкарыстаць скарачаемыя ўзбраенні?

Дарэчы, апошняе пытанне і было, бадай, самым галоўным. Тым больш, што з'явілася неправераная інфармацыя аб тым, нібыта Беларусь ужо знайшла пакупнікоў для сваіх танкаў. Інфармацыя ішла ад дэпутацкіх колаў аб'яднання «Беларусь», таму натуральна, што за каментарыямі я звярнуўся да яго выканаўчага каардынатара Генадзя Казлова.

— Трэба, каб у гэтай праблеме не было ніякага дылетантызму. **Аказалася, што прадаць — не так проста, як гэта здаецца.** Пры продажы трэба выканаць шмат міжнародных нормаў: па-першае, зброя не павінна трапіць у раёны міжнацыянальных канфліктаў, а па-другое — калі мы хочам прадаць за належную цану, трэба гарантаваць на пэўныя гады тэхнічнае абслугоўванне і забеспячэнне запчасткамі.

Пад знішчэнне, згодна з падпісаным дагаворам, трапляе толькі старая тэхніка. А наконт новай — я мяркую, што і ўрад, і міністэрства абароны прымуць адпаведныя крокі, і рэспубліка атрымае ў бюджэт пэўную немалую прыбаўку. Думаю, прэм'ер-міністр скажа аб гэтым у сваёй інфармацыі.

Так што прызнаюся, пытанне «Ці будзе Беларусь прадаваць зброю?» было для мяне не адкрытым, пакуль усе кропкі над «і» не расставіў брыфінг для журналістаў, які адразу пасля ратыфікацыі далі міністр абароны Павел Казлоўскі, намеснік старшыні Камісіі па пытаннях бяспекі і нацыянальнай абароны Леанід Прывалаў і начальнік агенцтва па кантролю і інспекцыях Віктар Вакаў.

Казлоўскі запэўніў, што ў Беларусі ніякіх спроб прадаць скарачаемыя танкі не было — дагавор забараняе гэта рабіць. А Леанід Прывалаў дадаў: «Такой справай павінны займацца толькі прафесіяналы. Калі хто-небудзь іншы будзе «встревать», ніякага станоўчага выніку мы не атрымаем».

Згодна з ратыфікаваным дакументам, Беларусі пакінуты наступны гранічны ўзровень узбраенняў: 1800 танкаў, 2000 баявых машын, 130 самалётаў.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

РАДЫЁ ФАКТ

НЕКАЛЬКІ ЛІЧБАЎ І ФАКТАЎ

* На пачатак кастрычніка ў Беларусі зарэгістравана 14,9 тысячы беспрацоўных. Асноўная крыніца іх папаўнення — рабочыя і служачыя, звольненыя з прадпрыемстваў і арганізацый.

* Сёлета ў Беларусі зарэгістравана 53 тысячы 320 шлюбаў, менш, чым летась. А вось колькасць разводаў павялічылася і склала 25 тысяч 899.

* У гэтым годзе зарэгістравана 1.672 самазабойствы, што таксама больш, чым летась.

* Рэшткі ўкладаў насельніцтва Беларусі з улікам налічанай кампенсацыі на спецыяльных рахунках на 1 верасня наблізіліся да 41 мільярда рублёў.

***

Чарговы акт вандалізму выяўлены ва ўрочышчы «Курапаты». З крыжа-помніка пакутнікам рэпрэсій украдзены ручнікі, разбіты абраз Ісуса Хрыста. Сябры хрысціянскай злучнасці «Курапаты» звяртаюцца да ўсіх, каму дарагое наша мінулае, прыйсці на талаку па ўпарадкаванню курапацкіх могілак напярэдадні Дня памяці 24 кастрычніка а 10 гадзіне.

***

Не спыняюцца нападзенні на ваенныя аб'екты Узброеных сіл Беларусі. Вось апошні выпадак, які адбыўся ў адной з часцей Гродзенскага гарнізона. У 21 гадзіну 45 мінут вартавы ўбачыў на дарозе парушальніка, які не адрэагаваў на каманды і тры папераджальныя выстралы, а накіраваўся ў бок вартавога з пагрозамі. Апошні прымяніў зброю і адкрыў агонь на паражэнне. Заведзена крымінальная справа. Ваенная пракуратура праводзіць расследаванне. Правамерныя і рашучыя дзеянні вартавога заахвочаны камандаваннем часці.

***

Новы вафельны торт «Марыяна» паступіў у продаж у маскоўскія кандытарскія. Яго выпускае сталічны эксперыментальны кандытарска-булачны камбінат «Зорны». Як паведаміла загадчыца лабараторыі камбіната Людміла Крайнава, ідэя назвы ўзнікла ў час наведвання нашай краіны гераіні тэлесерыяла «Багатыя таксама плачуць» Веронікі Кастра. Работніцы вафельнага цэха з энтузіязмам успрынялі ідэю, і, каб бедныя не плакалі, новы торт зрабілі па цяперашнім часе танным — усяго 73 рублі.

РАШЭННЕ

КАМІСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА АДУКАЦЫІ, КУЛЬТУРЫ І ЗАХАВАННЮ ГІСТАРЫЧНАЙ СПАДЧЫНЫ ПА ФАКТУ НЯСВОЕЧАСОВАГА І НЯПОЎНАГА ВЫКАНАННЯ ПАСТАНОВЫ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АД 22 КРАСАВІКА 1992 г.

Камісія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны, абмеркаваўшы пытанне аб ходзе выканання пастановы Вярхоўнага Савета № 1622-XII «Аб унясенні змен у пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб парадку ўвядзення ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь», адзначае, што Савет Міністраў, Міністэрства фінансаў, Дзяржкамстат і Дзяржкампрацы Рэспублікі Беларусь нясвоечасова і ў няпоўнай ступені выканалі азначаную вышэй пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, што на фоне няўхільнага павышэння цэн прыводзіць да рэзкага пагаршэння матэрыяльнага становішча педагагічных работнікаў рэспублікі, адкідвае многіх з іх за рысу беднасці і гранічна абвастрае сацыяльную напружанасць сярод работнікаў галіны. І без таго нізкі сацыяльна-прававы статус выхавальніка, настаўніка, выкладчыка сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай школы ў грамадстве яшчэ больш панізіўся, што служыць непасрэднай прычынай пагаршэння якасці навучальна-выхаваўчага працэсу і непазбежна прывядзе рэспубліку ў бліжэйшай будучыні да вялікіх маральных і матэрыяльных страт.

Камісія выказвае падтрымку дзеянням прафсаюзных і іншых грамадскіх арганізацый рэспублікі, усёй педагагічнай грамадскасці Беларусі, накіраваным на няўхільнае і поўнае выкананне Закона аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, і патрабуе ад урада Рэспублікі Беларусь, ад кампетэнтных органаў дзяржаўнага кіравання рэспублікі прыняць вычарпальныя захады дзеля неадкладнага яго ажыццяўлення, у т. л. і што датычыцца тэрміну ўвядзення ў дзеянне артыкула 34.

Камісія звяртаецца да народных дэпутатаў Рэспублікі Беларусь з прапановай даць належную ацэнку на сесіі Вярхоўнага Савета Беларусі таму, што Савет Міністраў, шэраг міністэрстваў і ведамстваў рэспублікі адкрыта праігнаравалі рашэнне Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь аб увядзенні ў дзеянне з 1 верасня 1992 г. арт. 34 Закона «Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь».

ДА ВІЗІТУ ХЮСАМЕТЦІНА ДЖЫНДАРУКА

По запрашэнню Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіча ў Мінск з афіцыяльным візітам сёння прыбывае старшыня Вялікага нацыянальнага сходу Турцыі Хюсаметцін Джындарук

Хюсаметцін Джындарук нарадзіўся ў 1933 г. у Ізміры. Пасля заканчэння ў 1950 г. сярэдняй школы ў Анкары Х. Джындарук паступае на юрыдычны факультэт, які заканчвае ў 1954 г. З 1955 года Джындарук пачынае сваю кар'еру як юрыст. У гэты ж час ён становіцца членам дэмакратычнай партыі, у перыяд з 1952 па 1954 г. узначальвае яе маладзёжнае крыло.

З 1975 па 1980 г. з'яўляецца старшынёй Партыі справядлівасці.

Пасля перамогі на выбарах 14 мая 1985 года Х. Джындарук становіцца генеральным старшынёй Партыі вернага шляху, лідэрам якой з'яўляўся да 1987 года. У 1986 г. Джындарук выбіраецца членам парламента ў якасці кандыдата ад гэтай партыі. У 1990 г. становіцца намеснікам яе старшыні і выканаўчым старшынёй.

У кастрычніку 1991 г. перавыбіраецца ў парламент у якасці кандыдата ад Партыі вернага шляху.

Жанаты, мае траіх дзяцей. Валодае англійскай мовай.

ПАСТАНОВА

Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў у пункт 16 пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 24 верасня 1992 г. № 588

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Выкласці абзацы першы і другі пункта 16 пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 24 верасня 1992 г. № 588 «Аб сур'ёзных недахопах у рабоце дзяржаўных і гаспадарчых органаў, службовых асоб па абароне эканамічных інтарэсаў рэспублікі ў наступнай рэдакцыі:

«Устанавіць дзяржаўную манаполію на продаж віна-гарэлачных і каньячных вырабаў, іншых алкагольных напіткаў, тытунёвых вырабаў і піва, вырабляемых у рэспубліцы, маючы на ўвазе рэалізацыю ўказаных тавараў насельніцтву толькі праз сетку прадпрыемстваў дзяржаўнага гандлю і спажывецкай кааперацыі, а таксама дзяржаўныя гандлёвыя прадпрыемствы, здадзеныя ў арэнду пры захаванні цэнтралізаванага забеспячэння іх рыначнымі фондамі на гэтыя тавары.

Выканкомам гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў унесці змяненні, што вынікаюць з гэтага пункта, у раней выдадзеныя дазволы (ліцэнзіі) на продаж указанай прадукцыі».

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь
В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь
М. КАЎКО.

19 кастрычніка 1992 г. г. Мінск.

БІШКЕК-92

На сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў і ўрадаў краін — членаў СНД, што адбылася нядаўна ў Бішкеку, быў заключаны шэраг важных міждзяржаўных і міжурадавых пагадненняў. З некаторымі з іх, падпісанымі на Савеце кіраўнікоў урадаў, наша газета знаёміць сваіх чытачоў.

РАШЭННЕ

АБ АСНОЎНЫХ НАПРАМКАХ МІЖДЗЯРЖАЎНАЙ КОМПЛЕКСНАЙ МЕДЫКА-САЦЫЯЛЬНАЙ ПРАГРАМЫ АХОВЫ ЗДАРОЎЯ І РЭАБІЛІТАЦЫІ ВОІНАЎ-ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІСТАЎ І ЧЛЕНАЎ ІХ СЕМ'ЯЎ

Урады дзяржаў — удзельніц гэтага Рашэння, зыходзячы з неабходнасці больш поўнага задавальнення патрэбнасці воінаў-інтэрнацыяналістаў у рэабілітацыі, пратэзаванні і санаторна-курортным лячэнні і забеспячэння кваліфікаванай і спецыялізаванай медыцынскай дапамогай, вырашылі:

1. Адобрыць у цэлым Асноўныя напрамкі міждзяржаўнай комплекснай медыка-сацыяльнай праграмы аховы здароўя і рэабілітацыі воінаў-інтэрнацыяналістаў і членаў іх сем'яў на 1992—1995 гады (прыкладаюцца).

2. Даручыць Камітэту па справах воінаў-інтэрнацыяналістаў пры Савеце кіраўнікоў урадаў Садружнасці разам з камітэтамі па справах воінаў-інтэрнацыяналістаў дзяржаў — удзельніц Садружнасці дапрацаваць мерапрыемствы міждзяржаўнай комплекснай медыка-сацыяльнай праграмы аховы здароўя і рэабілітацыі воінаў-інтэрнацыяналістаў і членаў іх сем'яў на 1992—1995 гады.

3. Прыняць да ведама, што фінансаванне мерапрыемстваў, прадугледжаных гэтым Рашэннем, ажыццяўляецца ў 1992 годзе за кошт сродкаў Камітэта па справах воінаў-інтэрнацыяналістаў пры Савеце кіраўнікоў урадаў Садружнасці, а ў наступныя гады — за кошт бюджэтных сродкаў гэтых дзяржаў, зыходзячы з колькасці пражываючых у іх воінаў-інтэрнацыяналістаў.

4. Даручыць Камітэту па справах воінаў-інтэрнацыяналістаў пры Савеце кіраўнікоў урадаў Садружнасці, міністэрствам фінансаў, міністэрствам сацыяльнай абароны і сацыяльнага забеспячэння, міністэрствам аховы здароўя і міністэрствам абароны дзяржаў — удзельніц Садружнасці распрацаваць і прадставіць у лістападзе гэтага года на разгляд Савета кіраўнікоў урадаў прапановы:

— па фінансаванню ў 1993—1995 гадах мерапрыемстваў, прадугледжаных Асноўнымі напрамкамі міждзяржаўнай комплекснай праграмы аховы здароўя і рэабілітацыі воінаў-інтэрнацыяналістаў і членаў іх сем'яў;

— па забеспячэнню воінаў-інтэрнацыяналістаў гарантаваным аб'ёмам ільгот у медыцынскім і сацыяльным забеспячэнні, прафесіянальным абучэнні і працаўладкаванні незалежна ад месца іх пражывання.

Падпісана ў горадзе Бішкеку 9 кастрычніка 1992 года ў адным сапраўдным экземпляры на рускай мове. Сапраўдны экземпляр захоўваецца ў Архіве Урада Рэспублікі Беларусь, які накіруе дзяржавам, што падпісалі гэтае Рашэнне, яго завераную копію.

Рашэнне падпісана кіраўнікамі ўрадаў Рэспублікі Арменіі, Рэспублікі Беларусь, Рэспублікі Казахстан, Рэспублікі Кыргызстан, Рэспублікі Малдовы, Расійскай Федэрацыі, Рэспублікі Таджыкістан, Рэспублікі Узбекістан, Украіны.

***

З просьбай пракаменціраваць гэтае Рашэнне рэдакцыя звярнулася да адказнага работніка Кіраўніцтва справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Юрыя Бацяна:

— Трэба адразу адзначыць, што цяпер на тэрыторыі нашай рэспублікі пражывае 24.016 удзельнікаў лакальных канфліктаў, што адбыліся за межамі былога СССР. Толькі праз Афганістан прайшлі 24.288 жыхароў Беларусі, 837 з іх вярнуліся інвалідамі, 729 сем'яў не дачакаліся сваіх дзяцей, бацькоў, братоў, мужоў. Лёс больш як 10 чалавек, удзельнікаў вайны ў Афганістане, невядомы. Прыняты дакумент якраз і накіраваны на абарону інтарэсаў гэтай катэгорыі грамадзян.

Рашэнню кіраўнікоў урадаў па гэтаму пытанню папярэднічала вялікая падрыхтоўчая работа, у якой прынялі ўдзел з боку нашай рэспублікі шэраг міністэрстваў і ведамстваў, Асацыяцыя воінаў-інтэрнацыяналістаў. Хочацца сказаць вялікі дзякуй усім людзям, якія паставіліся і ставяцца да гэтай праблемы з душой.

На што асабліва трэба звярнуць увагу ў гэтым дакуменце, дык гэта на гарантаваную высокакваліфікаваную дапамогу воінам-інтэрнацыяналістам у любой з дзяржаў СНД, забеспячэнне медыка-псіхалагічнай і сацыяльна-працоўнай рэабілітацыі воінаў-інтэрнацыяналістаў і членаў іх сем'яў незалежна ад месца іх пражывання на базе цэнтраў «Русь», «Байкал», «Лазурны» і інш. Выдзяленне пуцёвак у гэтыя цэнтры будзе рабіцца прапарцыянальна колькасці воінаў-інтэрнацыяналістаў і членаў іх сем'яў, што жывуць у кожнай з краін СНД. Фінансаванне прадугледжана за кошт бюджэтных сродкаў дзяржаў, зыходзячы з колькасці пражываючых на іх тэрыторыі грамадзян гэтай сацыяльнай катэгорыі.

Дэталёвая прапрацоўка палажэнняў гэтага Рашэння змяшчаецца ў Асноўных напрамках міждзяржаўнай комплекснай медыка-сацыяльнай праграмы аховы здароўя і рэабілітацыі воінаў-інтэрнацыяналістаў і членаў іх сем'яў на 1992—1995 гады, якія прыняты ў якасці дадатку да асноўнага дакумента.

Цяпер пачынаецца работа па выкананню прынятага Рашэння. Ужо 22 кастрычніка гэтага года ў Маскве пройдзе нарада па выпрацоўцы і ўзгадненню праектаў дакументаў па ўказаных пытаннях, у якой прымуць удзел і прадстаўнікі нашай рэспублікі.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Патрэбна стратэгія выжывання

ПРАБЛЕМА збыту мяса, якая паўстала пры падаючых аб'ёмах яго вытворчасці, прымушае больш пільна ўглядзецца ў прычыны крызісу эканомікі і шляхі выхаду з яго. Да гэтай праблемы не маюць адносін ні ўзровень сацыяльнага развіцця вёскі, ні разрыў гаспадарчых сувязей, ні лібералізацыя цэн ва ўмовах манапалізму вытворцаў. Тут нікуды не адысці ад пытання: якой цаной выраблена? І не толькі мяса, але і збожжа, трактары, паліва і г. д.

Калі старшыні адказваюць апазіцыі, што калгасы-саўгасы вырабляюць на душу насельніцтва мяса, збожжа, бульбы і іншых прадуктаў больш або столькі ж, колькі ў Бельгіі або Галандыі, што фермеры больш гэтай прадукцыі не вырабляць — тут яны маюць рацыю. Але яны забываюць пры гэтым, што на аднаго механізатара ў рэспубліцы прыпадае адзін упраўленец, што трактар служыць у два разы менш, што на цэнтнер прывагі расходуецца канцэнтраваных кармоў у два разы больш і г. д. Увогуле забываюць сказаць, што «ў іх» затраты грамадскай працы на адзінку канчатковага прадукту амаль на парадак ніжэйшыя, чым у нас.

Будзем справядлівыя — і ў іншых галінах становішча не лепшае. Напрыклад, на абпальванне цэглы энергіі выдатковваецца ў 2—3 разы больш. У цэлым жа склалася вытворчая сістэма з нізкай эфектыўнасцю, часам блізкай да нуля прадукцыйнасцю.

Неэфектыўнасць эканамічнай сістэмы, якая базіруецца на грамадскай уласнасці, пакрывалася доўгія гады даходамі ад экспарту прыродных рэсурсаў, накапленнем зносу фондаў, неразвітасцю сацыяльнай інфраструктуры, даўгамі будучым пакаленням. Але ўжо пенкі, напрыклад, у прыроды зняты і даходы бяднеюць. Самаеднасць эканомікі пакрываць больш няма чым, і яна яшчэ хутчэй ідзе да краху за кошт паскоранага праядання фондаў. Таму класічная схема інфляцыйнай падтрымкі эканомікі ў нас не спрацоўвае.

Збядненне вытворчых магчымасцей вядзе да перабудовы структуры спажывання. Немагчыма цяпер ужываць мяса ў ранейшай колькасці і адначасова мець цяпло ў дамах, лякарствы, абутак, адзенне. Таксама па-ранейшаму. На паверхні новая сітуацыя выступае або ў недахваце грошай (у выпадку свабодных цэн), або ва ўсеагульным дэфіцыце.

Дна яшчэ не відаць. Спыненне падзення вытворчасці энерганосьбітаў у Расіі чакаецца да 2000 года, а ўвоз нафты з Кувейта, напрыклад, азначае цану аднаго літра бензіну ў 70—100 рублёў, адной кілават-гадзіны электраэнергіі — 20—30 рублёў (пры сённяшніх даходах). У бліжэйшыя 5—10 гадоў вялікія рэсурсы трэба затраціць на ліквідацыю накопленага папярэднімі пакаленнямі «недарамонту», замест таго каб выкарыстаць дзеля павелічэння выпуску канчатковага прадукту. Растлумачу гэта характэрным прыкладам. У Мінску каля 1.400 км цепласетак. З іх 150 км у аварыйным стане. Тэмпы рэканструкцыі аварыйных сетак такія, што іх перакладка зойме 10—15 гадоў. За гэты час у пацяруху могуць ператварыцца астатнія 1.300 км. Аналагічная сітуацыя наспявае не толькі ў камунальнай гаспадарцы, але і ў многіх галінах вытворчай сферы. А рэсурсаў на рэканструкцыю няма. Што з гэтага вынікае, чытач можа ўявіць сам.

Агульны крызіс аджыўшай сістэмы для Беларусі пагаршаецца шэрагам акалічнасцей. Перш за ўсё, адбываецца змяненне балансу ўвозу-вывазу не на карысць рэспублікі. Падкормка ў памеры 2,5 мільярда долараў у год за кошт Расіі ў форме амаль дармавой сыравіны — заканчваецца. Сёлета гэты працэс быў згладжаны спажываннем нацыянальнага даходу Расіі шляхам крэдытнай эмісіі Нацыянальным банкам «намаляваных» рублёў. Але і гэты канал падсілкоўвання за кошт «старэйшага брата», падобна, будзе хутка закрыты.

У рэспубліцы шмат энергаёмістых і матэрыялаёмістых прадпрыемстваў прамысловасці, многія з якіх стануць неканкурэнтаздольнымі пры пераходзе да цэн сусветнага рынку. Шэраг неэнергаёмістых прадпрыемстваў (электроніка, прыбора- і радыёбудаванне), якія толькі нядаўна былі гонарам рэспублікі, безнадзейна адсталі ад тэхнічнага прагрэсу і ў будучым іх прадукцыя таксама нікому не спатрэбіцца (замежная больш якасная і танная).

Беларусь займала першае месца ў былым СССР па прымяненню зборнага жалезабетону. Але, вядома, што будаўніцтва аднаго квадратнага метра ў панельным выкананні патрабуе энергазатрат у 3,5 раза больш, чым у цагляным. Да таго ж, у будынку з цэглы затраты энергіі на эксплуатацыю таксама на 20 працэнтаў меншыя.

Вядома, што сельская гаспадарка спажывае ў канчатковым выніку палавіну выраблямай энергіі. У рэспубліцы развіты якраз найбольш энергаёмістыя вытворчасці свініны і ялавічыны. Поўныя затраты на вытворчасць 1 ц свініны ў 15—20 разоў большыя, чым на вытворчасць 1 ц малака, ялавічыны — у 12 разоў.

З усяго гэтага вынікае, што крызіс, які разгортваецца, можа ператварыць Беларусь з дабрабытнай у самую бедную з усіх рэспублік былога СССР і ўцягнуць яе ў хаос. Каб змякчыць сацыяльныя вынікі гэтага крызісу, трэба, перш за ўсё, усвядоміць яго прычыны і сур'ёзнасць. Але такога ўсведамлення якраз і няма ні ў кіраўнікоў рэспублікі, ні сярод шэрагу палітычных партый.

Кіраўнікі рэспублікі першапрычыны крызісу бачаць не ў грамадскай уласнасці і, адпаведна, цэнтралізаваным планаванні. Яны іх бачаць то ў разрыве гаспадарчых сувязей, то ў крызісе неплацяжоў, то ў зрыве паставак з іншых рэспублік, то ў непаслухмянасці ўласных міністраў або мясцовых улад і г. д. Таму пры чарговым зруху робяцца чарговыя заявы пра прыкметы стабілізацыі эканомікі.

У адпаведнасці са сваім разуменнем сітуацыі ўрад прымае пэўныя захады. Як толькі намецілася аднаўленне знешніх умоў для вяртання да цэнтралізаванага планавання ўнутры рэспублікі (перамога кансерватыўнага крыла ў Расіі, кампраміс паміж галіновай і тэрытарыяльнай бюракратыяй, дасягнуты ў Мінску на кангрэсе прамыслоўцаў і прадпрымальнікаў, і інш.), на Прэзідыуме Саўміна РБ (у верасні) быў аб'яўлены «новы курс», скіраваны на ўзмацненне цэнтралізаванага планавання і ліквідацыю «рыначнага бязмежжа». (На справе ж не была выканана ніводная з умоў стварэння рынку. Не было нават сапраўднай лібералізацыі цэн — пра гэта сведчыць істотная розніца цэн на тавары ў дзяржаўным і камерцыйным гандлі. У наяўнасці толькі бязмежжа дзяржаўных чыноўнікаў у перапампоўванні дзяржуласнасці праз так званыя «рыначныя структуры»).

Паводле нашага перакананя, урад вяртаецца да тых метадаў кіравання, якія якраз і давялі краіну да разбурэння.

За гэтыя ж метады «адміністрацыйна - планавага» кіравання выступае і БНФ. Апошні хоча выкарыстаць іх для пераходу да рынку, але да такога рынку, у якім урад яшчэ доўгі час будзе рэгуляваць размеркаванне асноўных рэсурсаў. Па сутнасці, канцэпцыя БНФ зводзіцца да падпарадкавання эканомікі рэспублікі пабудове чарговага таталітарнага грамадства. Адсюль і імкненне да «поўнага» эканамічнага суверэнітэту (чаго ў прынцыпе быць не можа), упор на падпарадкаванне эканамічнага жыцця «прынцыпу дзяржаўнай (стратэгічнай) мэтазгоднасці». У цэлым нельга падтрымаць канцэпцыю БНФ, паколькі яна не вядзе ні да эфектыўнай эканамічнай сістэмы, ні да дэмакратыі (хоць асобныя элементы канцэпцыі разумныя).

Заяву З. Пазняка аб тым, што, «калі мы здолеем дамагчыся новага ўраду, дык праз 5—8 гадоў не толькі станем на ногі, але дасягнем узроўню такіх краін, як Данія, Фінляндыя і г. д. Гэта не пустыя словы, я маю адпаведныя разлікі» («Навіны адраджэння», № 1, 1992 г.), можна расцаніць як неразуменне ім таго, што ён гаворыць. Я шмат гадоў, будучы старшым навуковым супрацоўнікам Інстытута эканомікі АН РБ, займаўся пытаннямі прагназіравання і магу сцвярджаць, што такія разлікі зрабіць вельмі цяжка. З імі не справіліся ні Інстытут эканомікі АН, ні эканамічны інстытут Дзяржэканомплана (яны толькі выдавалі тамы бяздоказных сцвярджэнняў аб тым, як усё будзе цудоўна). А што датычыць узроўню жыцця праз пяць гадоў «як у Даніі», то дай нам Бог вярнуцца праз гэты час да ўзроўню нашага жыцця ў 1980 годзе.

Неразуменнем сітуацыі можна растлумачыць выказванні прапагандыстаў БНФ, што неабходнай умовай эканамічнага ўздыму з'яўляецца пачуццё адзінства нацыі. Тэзіс вельмі сумніцельны. Але галоўнае ў тым, што на духоўнае адраджэнне патрабуюцца дзесяцігоддзі, а лік ідзе літаральна на месяцы.

У іншых партый няма эканамічных праграм. Яны робяць толькі асобныя прапановы, якія нічога не мяняюць і нічаму не дапамагаюць. Напрыклад. Аб'яднаная дэмакратычная партыя Беларусі прапануе стварыць свабодную эканамічную зону ў раёне Аэрапорта-2, аб чым паведамілі сродкі масавай інфармацыі. Рэкорд прапагандысцкай шуміхі паставіла Партыя народнай згоды. Тры дні ў прамым эфіры па тэлебачанні прапагандавалася ідэя прыватызацыі часткі чыстага прыбытку прадпрыемстваў іх калектывамі. Ды нічога не зменіцца ў сістэме (хіба што трынаццатая зарплата будзе выдавацца ў форме дывідэндаў), затое адпавядае «новаму курсу» ўрада на рэстаўрацыю старой сістэмы.

Сялянская партыя выступае за стварэнне таварных фермерскіх гаспадарак, за права прыватнай уласнасці на зямлю... Але якімі б ні былі асобныя прапановы, добрыя або дрэнныя, яны пагоды не робяць. У папярэднія гады ў Польшчы, напрыклад, 87 працэнтаў сельгасугоддзяў знаходзілася ў прыватнай уласнасці, але пры наяўнасці «камандных вышынь» у руках дзяржавы (цэны на прадукцыю і тэхніку, дзяржсістэма забеспячэння і закупак, абмежаванні на памеры гаспадарак і г. д.) прыватная ўласнасць сваіх пераваг не паказала. Таму маючыя адбыцца спрэчкі ў ВС рэспублікі па праектах Закона «А праве прыватнай уласнасці на зямлю» практычна азначаюць марнаванне часу.

Патрэбны сістэмныя змяненні ў эканоміцы, адэкватныя той сур'ёзнай сітуацыі, якая складваецца ў рэспубліцы. Патрэбна стратэгія выжывання. У нас яшчэ застаўся адзін рэзерв — эфектыўнае выкарыстанне рэсурсаў. Для гэтага не заўсёды патрабуецца даўгачасная і дарагая замена тэхналогій вытворчасці. Для гэтага неабходна творчасць мас. «Новым» курсам урада — назад да планавання — будуць толькі падаўлены тыя парасткі ініцыятывы знізу, якія з'явіліся ўжо.

Рух за дэмакратычныя рэформы ў Беларусі (РДРБ) выступае за рух не назад, а наперад, за пераход да цывілізаванага рынку. Але не будзе такога рынку і руху да дабрабыту, пакуль дзяржаўны чыноўнік будзе вырашаць, што купіць у Казахстане, будзе выдаваць мноства ліцэнзій, размяркоўваць рэсурсы. Будуць толькі бязмежжа карупцыі гэтых чыноўнікаў, раскоша эліты і галеча мас.

Леанід ЗЛОТНІКАЎ,
сустаршыня Руху за дэмакратычныя рэформы ў Беларусі, кандыдат эканамічных навук.

КАЛЕГІ

Героі гэтых фотаздымкаў не знаёмы паміж сабою. Ганна **Альшэўская** жыве ў Валожынскім раёне, працуе выхавальніцай дзіцячага садка, што ў вёсцы Вішнёва.

Вясёлыя юнакі і дзяўчаты вучацца ў Мінскай гімназіі пры педінстытуце імя М. Горкага.

Аб'ядноўвае іх прафесія педагога. Ганна—сёлетняя выпускніца педінстытута. Гімназісты яшчэ толькі мараць стаць студэнтамі гэтай ВНУ, кожны з іх неаднойчы ўяўляў сябе настаўнікам. Міне час, і трывалыя веды, якія яны атрымліваюць у гімназіі, стануць пропускам у інстытуцкія аўдыторыі.

Яны абавязкова стануць калегамі!

Яўген ПЯСЕЦКІ.

АКТУАЛЬНА

ЦІ БУДУЦЬ У НАС ЛЕКІ?

Шмат розных пытанняў паўстае зараз перад уладамі ўсіх узроўняў. І не апошняе месца сярод іх займае праблема забеспячэння насельніцтва рэспублікі лекамі. Яна і раней была даволі вострай, а пасля распаду былога Саюза яшчэ больш абвастрылася.

Як вядома, на Захадзе фармацэўтычная прамысловасць — гэта вельмі навукаёмістая галіна, якая патрабуе ўкладання вялікіх грашовых сродкаў і значных намаганняў навукоўцаў. Нават часам з розных краін. Напрыклад, у ЗША распрацоўка новага лекавага сродку займае 10—12 гадоў і каштуе больш за 200 мільёнаў долараў. Словам, наяўнасць развітой фармацэўтычнай прамысловасці сведчыць аб высокім узроўні развіцця любой краіны, яе навуковым патэнцыяле. У дадатак трэба абавязкова адзначыць, што гэта галіна вельмі прыбытковая.

На жаль, у былым Саюзе ёй не надавалася належнай увагі, нягледзячы на тое, што для кіравання гэтай галіной было ўтворана спецыяльнае Міністэрства. Замест таго каб укладваць сродкі ў развіццё сваёй медыцынскай прамысловасці, дзяржава закупляла лекі за мяжой. Урэшце, за наш кошт у былых краінах сацыялістычнай садружнасці была створана вельмі добрая, нават па заходніх мерках, фармацэўтычная прамысловасць. А мы засталіся з вялікімі праблемамі. Што ж датычыць Беларусі, атрымалася так, што амаль усе навуковыя арганізацыі, якія распрацоўвалі новыя лекавыя сродкі, як і самыя перадавыя, па нашых мерках, фармацэўтычныя прадпрыемствы, ствараліся ў Расіі і на Украіне. Там жа былі пабудаваны амаль усе прадпрыемствы, якія выраблялі сыравіну для далейшай перапрацоўкі ў гатовыя лекавыя сродкі. Беларусі ж і ў гэтай галіне «даставаліся» прадпрыемствы, якія працавалі на прывазной сыравіне.

Сёння, калі гаспадарчыя сувязі абарваныя, гэтыя прадпрыемствы ўжо не атрымліваюць ад былых пастаўшчыкоў патрэбнай колькасці сыравіны. Такім чынам, не толькі паменшыліся пастаўкі лекаў у Беларусь з іншых краін былога Саюза, але паменшылася і ўласная вытворчасць. Няма і дастатковай колькасці цвёрдай валюты, каб набыць патрэбныя лекі за мяжой, хоць урад і прыкладае значныя намаганні для вырашэння гэтага пытання.

Карціна быццам бы змрочная. І ўсё ж у Беларусі ёсць даволі значны патэнцыял і ўсе ўмовы для таго, каб мець сучасную фармацэўтычную прамысловасць.

Найперш, маюцца добра падрыхтаваныя навуковыя кадры. Сёння распрацоўкі новых лекавых сродкаў выконваюць у навуковых установах Акадэміі навук, у вышэйшых навучальных установах медыцынскага профілю і іншых.

Па-другое, у Беларусі дзейнічаюць і даволі сучасныя фармацэўтычныя прадпрыемствы. Гэта ВА «Белмедпрэпараты» і Барысаўскі завод. Будуецца таксама Драгічынскі завод медыцынскіх прэпаратаў і вырабаў, плануецца будаўніцтва ў Гродна. Што ж датычыць праектна-каштарыснай дакументацыі, дык наш медыка-біятэхналагічны інстытут таксама мае пэўны вопыт. Дастаткова адзначыць, што праект сумеснага прадпрыемства па вырабу штучнай ныркі, за выключэннем часткі тэхналагічнага раздзела, якую зрабіла нямецкая фірма «Фармаплан», быў выкананы інстытутам у поўнай адпаведнасці з замежнымі патрабаваннямі да такіх прадпрыемстваў.

У Беларусі ў дастатковай колькасці расліннай і жывёльнай сыравіны. Прычым, па меркаваннях шэрагу ўрачоў, якія лечаць з дапамогай раслін, такую флору, як у Беларусі, рэдка дзе знойдзеш. Што датычыць жывёльнай сыравіны, то яе, напрыклад, хапіла б на выпрацоўку інсуліну амаль для ўсёй СНД.

Можна адзначыць, што ў Беларусі даволі хуткімі тэмпамі развіваецца і такая крыніца лекавай сыравіны, як біятэхналагічны сінтэз, з удзелам якога навукоўцы маюць магчымасць атрымліваць рыбануклеінавую кіслату і перапрацоўваць яе далей у шэраг вельмі патрэбных лекаў, напрыклад, АТФ. У рэспубліцы няма толькі вытворчасцей сыравіны для лекаў на аснове працэсаў арганічнага сінтэзу. Але можна зацікавіць нашы хімічныя прадпрыемствы, каб яны стварылі ў сябе невялічкія адпаведныя вытворчасці.

Зараз патрабуецца звыш трох тысяч назваў лекаў, а выпрацоўваецца ў рэспубліцы толькі каля ста. З гэтых амаль трох тысяч назваў лекі патрабуюцца ў рознай колькасці. Малыя колькасці можна закупіць за межамі. Што ж датычыць лекаў, патрэбных у вялікай колькасці, іх трэба выпрацоўваць у Беларусі. Пытанне ў часе асваення вытворчасці, у гатоўнасці да таго, каб выраблаць якасныя лекі, канкурэнтаздольныя не толькі ў Беларусі, але і за мяжой. Ці гатовы?

На жаль, не. У заходніх краінах існуюць аднолькавыя і даволі жорсткія патрабаванні да дзейнасці фармацэўтычных прадпрыемстваў. Усе яны павінны мець сучаснае абсталяванне, стэрыльныя ўмовы тэхналагічных працэсаў, адпаведныя метады кантролю якасці сыравіны і канчатковай прадукцыі і г. д. Дык вось, гэтым патрабаванням адпавядае толькі сучаснае беларуска-нямецкае прадпрыемства па вытворчасці штучнай ныркі «Фрэбор» у Барысаве. Іншыя ж вытворчасці трэба «даводзіць», што запатрабуе пэўнага часу і вялікіх грошай. Значыць, станаўленне нашай фармацэўтычнай прамысловасці зацягнецца надоўга?

Але ёсць і іншы шлях. Гэта прыцягненне замежных фармацэўтычных кампаній. Зараз гэтыя кампаніі вельмі неахвотна адклікаюцца на нашы прапановы, бо, на іх думку, у Беларусі не вырашаны ўсе заканадаўчыя, фінансавыя і іншыя пытанні, якія гарантавалі б ахову іх капіталаў. Але ж калі-небудзь гэтыя пытанні вырашацца. У якім напрамку развіваць магчымыя шляхі ўзаемадзеяння?

У заходніх фірмаў можна купіць ужо гатовыя лекі за валюту або сыравіну для далейшай перапрацоўкі, можна набыць ліцэнзію, што таксама каштуе нямала грошай і зойме час. А можна і, на маю думку, трэба пайсці на стварэнне сумесных прадпрыемстваў альбо на заснаванне філіялаў замежных фірмаў у Беларусі. Але і ў гэтым выпадку абавязковымі павінны быць наступныя патрабаванні. Прадпрыемствы альбо вытворчасці павінны мець закончаны тэхналагічны цыкл: ад вырабу сыравіны да выпуску гатовых лекавых сродкаў. І, па-другое, іх прадукцыя павінна быць канкурэнтаздольнай на замежным рынку, каб не толькі забяспечваць патрэбнасць насельніцтва рэспублікі ў леках, але і прыносіць Беларусі цвёрдую валюту, якая будзе ўкладвацца ў далейшае развіццё фармацэўтычнай прамысловасці.

Якія ўмовы патрэбны для стварэння сваёй фармацэўтычнай прамысловасці? Перш за ўсё — эканамічныя.

Цэны на лекі павінны быць такімі, каб прадпрыемствы былі зацікаўлены ў іх вытворчасці. Зараз дзяржаўнае рэгуляванне цэн на лекі ў заходніх краінах існуе толькі ў Фінляндыі. І фармацэўтычная прамысловасць гэтай краіны знаходзіцца прыкладна ў такім жа стане, як і ў нас. Пакуль вытворца не будзе мець пэўных гарантый, што яго вялікія капіталаўкладанні (а што яны вельмі вялікія, гэта адназначна) не дадуць яму добрага прыбытку, ён не будзе ўкладваць у гэту галіну ні капейкі.

Добры штуршок развіццю фармацэўтычнай прамысловасці павінна даць ільготнае падаткаабкладанне. Дапамог бы і льготны крэдыт пад мэтавыя патрэбы.

Каб паскорыць станаўленне айчыннай фармацэўтычнай прамысловасці, патрэбна таксама канкурэнтнае асяроддзе. Напрыклад, у такой краіне з сусветна вядомай фармацэўтычнай прамысловасцю, як Швейцарыя, налічваецца каля 390 фармацэўтычных фірмаў з 30 тысячамі працуючых, 85 з гэтых фірмаў маюць свае вытворчасці. Вялікая колькасць фармацэўтычных фірмаў у Нідэрландах, дзе ў галіне працуе каля 13 тысяч чалавек. Вядома ж, не ўсе гэтыя фірмы аднолькавыя. Так, у Швейцарыі асноўны аб'ём вытворчасці лекаў прыпадае ўсяго на тры буйныя кампаніі. Але ж астатнія фірмы забяспечваюць увесь попыт насельніцтва на любыя лекі.

Мы можам і павінны за 5—10 гадоў значна павялічыць узровень самазабеспячэння лекамі.

Віктар КАРПЕНКА,
дырэктар медыка-біятэхналагічнага інстытута.

г. Мінск.

Беларусь—дзяржава бурштынавая

Наша газета паведамляла ўжо аб знаходках бурштыну ў Беларусі. Пасля публікацыі ў рэдакцыю пачалі звяртацца чытачы: прасілі расказаць пра гэта больш падрабязна

У народзе існуе стойкі стэрэатып: бурштын—гэта Прыбалтыка. А тут раптам Беларусь. Як аказалася, зусім не раптам. У Беларусі бурштын вядомы даўно. На рубяжы XVII—XVIII стагоддзяў яго знаходзілі пры капанні каналаў, а таксама пясчаных, глiністых, тарфяных кар'ераў пад Ваўкавыскам, Гродна, Мастамі, у басейне ракі Гарынь. У XIX стагоддзі вядомы знаходкі пад Антопалем, Драгічынам, Брэст-Літоўскім. У прыватнасці, у 1834 годзе пры будаўніцтве Брэсцкай крэпасці. У пачатку нашага стагоддзя бурштын знаходзілі ў пойме ракі Убароць, на левабярэжжы Прыпяці.

Адкрыццё бурштынавых россыпаў на Беларусі заканамерна. Уся тэрыторыя нашай рэспублікі разам з паўночнай Украінай і большай часткай Польшчы складае так званую Балтыйска-Дняпроўскую бурштынавую правінцыю. Таму лагічна было дапусціць, што ў Беларусі, якая знаходзіцца паміж двума рэгіёнамі, дзе здабываецца бурштын, ён таксама ёсць.

За тлумачэннем мы звярнуліся да загадчыка аддзела неметалічных карысных выкапняў Беларускага дзяржаўнага навукова-даследчага геалагічнага прадпрыемства «Белгеа» Інстытута геахіміі і геафізікі АН РБ, кандыдата геолага-мінералагічных навук Яўгена Іванавіча ПЯТРУШКА.

— Дык што ж гэта такое — бурштын?

— Гаворачы сухой навуковай мовай, бурштын — гэта высокамалекулярнае злучэнне арганічных кіслот палімернай структуры. Агульнавядома, што бурштын — застылая смала хвойных дрэў, а менавіта аднаго віду елкі, якая даўно знікла на планеце. Жывіца сучаснай елкі прыгодная толькі на каніфоль ды ладан. А каля 65 мільёнаў гадоў назад бурштынаносная елка была шырока распаўсюджана на тэрыторыі цяперашняй Беларусі. Аднак тут не заўсёды была суша. Прыходзіла і знікала мора. У эпоху пахаладання па нашай зямлі прайшоў самы магутны ў Еўропе дняпроўскі ляднік, які глыбока «ўзараў» глебу і вывернуў бурштынаносныя слаі на паверхню. Асноўную працу па ўтварэнню бурштынавых россыпаў выконвалі старадаўнія рэкі. Трэба сказаць, што з-за сваёй нізкай шчыльнасці бурштын валодае незвычайнай плывучасцю. Дзякуючы гэтай якасці ён у тоўшчы рачной вады мог пераносіцца без асаблівага ўрону для сябе на вялікую адлегласць і асядаў толькі ў стаячых і павольных водах рэчышчаў, затокаў, азёр. У вызначэнні месцазнаходжання гэтых даўно зніклых «пастак» бурштыну і заключаецца складанасць яго пошуку. Асабліва ў прамысловым аб'ёме.

— Што маюць на ўвазе, гаворачы аб якасці бурштыну? І ці можна гаварыць пра беларускі бурштын не толькі з геаграфічнага пункту гледжання?

— Так, можна. Беларускі бурштын мае свае асаблівасці. Гаворачы пра якасць бурштыну, маюць на ўвазе афарбоўку і ступень празрыстасці. Аб афарбоўцы гаварыць цяжка, таму што перадаць словамі ўсё багацце каляровай гамы ад жоўтага да карычневага практычна немагчыма. Бурштын справядліва называюць сонечным каменем. Што датычыць празрыстасці, то ў свеце бурштын кваліфікуюць па 5 разнавіднасцях: ад празрыстага і злёгку мутнаватага да зусім непрасвечваемага. Чысты бурштын сустракаецца рэдка. Іншы раз усе гэтыя разнавіднасці прысутнічаюць у адным буйным кавалку адначасова. А беларускі бурштын вельмі выгадна адрозніваецца ад таго ж прыбалтыйскага менавіта сваёй аднароднасцю, дакладнай прыналежнасцю асобных кавалкаў да канкрэтнай разнавіднасці. Таму ён больш зручны і эканамічны пры тэхнічнай апрацоўцы. Па свайму саставу наш бурштын блізкі да прыбалтыйскага, але ў адрозненне ад яго больш шчыльны, што таксама з'яўляецца дадатнай якасцю. Напрыклад, прыбалтыйскі бурштын не вытрымлівае гравіроўкі—аплывае, а з нашага можна рэзаць не толькі інталіі і камеі, але і статуэткі.

— Ювелірныя вырабы з бурштыну карыстаюцца вялікай папулярнасцю. Але няўжо гэта адзіная галіна яго прымянення?

— Не толькі не адзіная, але і не галоўная. Бурштын выкарыстоўваецца яшчэ і як каштоўная тэхнічная сыравіна. Кавалкі высакаякаснага бурштыну памерам больш за 3,5 см ідуць у ювелірную вытворчасць для вырабу розных упрыгажэнняў, пано, сувеніраў. Успомнім вядомы Бурштынавы пакой. Асабліва буйны, унікальны бурштын прынята называць калекцыйным. За рубяжом на аўкцыёнах за яго плацяць тысячы долараў і прыватныя калекцыянеры, і музеі. Ва ўсіх сталіцах Еўропы ёсць музеі бурштыну, а ў СНД толькі ў Калінінградзе. За рэдкасць і своеасаблівасць высока цэніцца бурштын зялёна-блакітнага адцення, а таксама пейзажны, у якім пры наяўнасці ўяўлення можна ўбачыць розныя малюнкі, створаныя ўключэннямі мінеральнага і арганічнага паходжання. Дарэчы, адходы ювелірнай прамысловасці, дробныя кавалачкі бурштыну спрасоўваюцца пры высокай тэмпературы ў цэльныя кавалкі і вяртаюцца да ювеліраў. Такі бурштын значна таннейшы, але адрозніць яго ад прыроднага можа толькі спецыяліст, ды і то пры наяўнасці адпаведнай апаратуры.

Непразрысты, цёмны тэхнічны бурштын, дакладней — прадукты яго сухой перагонкі, выкарыстоўваецца ў народнай гаспадарцы вельмі шырока. Адзін з такіх прадуктаў — бурштынавая смала, ці каніфоль. Трывалым вода- і тэрмастойкім бурштынавым лакам пакрываў свае скрыпкі яшчэ Страдывары. Штогод унікальны паркет Зімняга палаца паднаўляецца слоем бурштынавага лаку. Пакрываюць ім днішчы суднаў і паверхню касмічных караблёў. У электра- і радыётэхніцы лак выкарыстоўваюць як ізалятар розных правадоў.

Яшчэ адзін прадукт сухой перагонкі — бурштынавая кіслата, якая знайшла прымяненне ў гомеапатычнай медыцыне і фармакалогіі. За рубяжом бурштынавая кіслата ўваходзіць у састаў прэпаратаў для дыягностыкі і лячэння злаякасных і іншых пухлін, ныркавых, сардэчна-сасудзістых і многіх іншых захворванняў. Яна — сыравіна для атрымання антысептыкаў, хімрэактываў у вытворчасці скурзаменнікаў і праявіцеляў каляровай фотаплёнкі, мыючых сродкаў, касметычных крэмаў і нават зубной пасты. Мала таго, бурштынавыя вытворныя — біястымулятары росту і ўраджайнасці большасці сельскагаспадарчых раслін: яравой пшаніцы, ячменю, кукурузы, буракоў, ільну, бабовых культур; павышаюць іх холадаўстойлівасць і здольнасць працістаяць фітафтарозу. Бурштынавае масла — ёсць і такое—у саставе флюсуючага масла ліцейнай вытворчасці. На жаль, доўгі час гэта дарагое масла марнатраўна выкарыстоўвалі для аховы драўніны ад гніення, а менавіта для насычэння шпал. Бурштынавае масла — хімічная сыравіна для вырабу арганічных растваральнікаў, глазурнай эмалі для вонкавага пакрыцця керамічных вырабаў, той жа абліцовачнай пліткі і цэглы. Выкарыстоўваюць яго і ў гуматэхнічнай прамысловасці пры вырабе аўташын і гумавага абутку, а таксама для атрымання лаўсанавых і капронавых нітак. Як бачым, дыяпазон прымянення бурштыну гіганцкі. Не дзіўна, што цэніцца бурштын на міжнародным рынку высока: ад 200 да 500 долараў за кілаграм, у залежнасці ад гатунку.

— Яўген Іванавіч, вы так абрысавалі магчымасці і каштоўнасці бурштыну, што не церпіцца даведацца, ці ёсць перспектыва прамысловых распрацовак бурштыну ў нашай рэспубліцы?

— Пакуль што вядуцца работы па ацэнцы запасаў. Мінімальная прамысловая канцэнтрацыя бурштыну складае 33,2 г на кубаметр. Таму спачатку трэба пераканацца, ці вартая аўчынка вырабу. Вядома, ёсць прыблізныя лічбы, але іх вам не скажа ніхто. Бурштын для Беларусі—сыравіна стратэгічная і ў будучым — немалая крыніца валютных паступленняў. Ужо наколькі вядомыя прыбалтыйскія радовішчы, але пра аб'ёмы запасаў ніхто не ведае да гэтага часу па той жа прычыне.

Асноўная складанасць — геалагічныя ўмовы, а менавіта глыбіня залягання бурштынавых россыпаў. Звычайна яны блізка ад паверхні: 5—10 метраў. Таму ва ўсім свеце бурштын здабываюць адкрытым спосабам. У Беларусі ж бурштынавыя слаі знаходзяцца на глыбіні 40 і больш метраў. Зразумела, можна і ў нас выкапаць кар'ер, але тады ні аб якой экалогіі ў гэтым рэгіёне гаварыць не прыйдзецца. Таму спрабуем разам з Беларускай геалагічнай экспедыцыяй распрацаваць тэхналогію падземнай свідравіннай гідраздабычы. Падобнага сусветнага вопыту няма. Але калі атрымаем станоўчы вынік, то і гэта тэхналогія, і эксперыментальны спосаб здабычы ўзораў будуць запатэнтаваны. Становішча ўскладняецца яшчэ і тым, што нават для разведвальных, эксперыментальных работ мы не маем патрэбнага абсталявання. Лабараторная база ў нас таксама вельмі слабая. Калі трэба зрабіць, напрыклад, спектральны аналіз бурштыну, мы вымушаны адсылаць узоры на Украіну.

— Што абяцае нашай эканоміцы буйное радовішча? І ці зможа беларускі бурштын канкурыраваць на ўнутраным і міжнародным рынку?

— Зможа. Усюды попыт на яго вялікі, таму праблем са збытам не будзе.

Гутарыла Вера ПАЛЯКОВА.

РОЗГАЛАС

ГАРЭЛКА ПА ДЗЯРЖЦАНЕ — СВАБОДНА!

Амаль што імгненнай была рэакцыя магазінаў на аб'яўленую дзяржавай манаполію на продаж віна-гарэлачных і тытунёвых вырабаў.

Дзень-два пратрымаўшы ў чэргах аршанцаў за стоградамі гарэлкай, спецмагазіны апусцелі. Гарэлка засталася стаяць на паліцах. Доступ да яе ўпершыню з пачатку года для ўладальнікаў талонаў стаў свабодным, камерцыйныя «сустапілі». Дзяржгандаль разварушыўся, ці знік канал уцечкі белай? Калі апошняе меркаванне правільнае, то застаецца чакаць, як адкажуць на гэта прадпрымальныя людзі.

Вольга СІДАРОВІЧ. [РІД].

ГАРБЮДЖЭТ ТРАШЧЫЦЬ ПА ШВАХ

ГРОДНА. (А. Дук). На сённяшні дзень перавышэнне расходаў над даходамі ў гарадскім бюджэце перавышае 20 працэнтаў, у той час як пры складанні гадавога бюджэту планаваўся дэфіцыт у 6 працэнтаў. Гэта тлумачыцца нізкімі падаткамі з прадпрыемстваў, якія перайшлі на скарочаны рабочы тыдзень, знізілі аб'ёмы вытворчасці, непрадбачанымі расходамі, ростам цэн на будаўнічыя і рамонтныя работы. Горад можа дазволіць сабе толькі самае неабходнае. Але ж толькі на ўтрыманне аўтапарка патрэбна 62 мільёны рублёў, на рамонт транспарту — палавіна гэтай сумы. Ужо зняты з ліній 5 аўтобусаў, яшчэ 10 чакае такая ж доля.

«УТЕШЕНИЕ И ОБОДРЕНИЕ»

Прыкладна так будзе называцца новы часопіс, які будзе выдавацца ў Віцебску царквой «Собрание христиан». На самай справе гэта выданне можна лічыць новым толькі для нас, бо ўжо 156 гадоў выходзіла яно ў Канадзе, Германіі і Англіі. Віцебскі варыянт часопіса будзе распаўсюджвацца па ўсёй тэрыторыі СНД бясплатна.

Не «заплюшчваць» вочы на блізарукасць

ІВАНАВА. У гэтым годзе ўзяты на ўлік па прычыне захворвання шчытападобнай залозы 1.344 дзіцяці, што складае 52 працэнты ад усіх даследаваных хворых. Гэтым дзецям выяўлены эндакрынолагам і ўрачамі з інстытута радыяцыйнай медыцыны. Паніжэнне зроку выяўлена ў 409 дзяцей, што сведчыць аб неабходнасці звярнуць самую пільную ўвагу на прафілактыку блізарукасці сярод гэтай катэгорыі насельніцтва ў раёне.

Deutsche Presse-Agentur GmbH — dpa

Мафія выбірае Усходнюю Германію

Старшыня берлінскай асацыяцыі крымінолагаў Ганс Юрген Фотгінд-Хоер сказаў, што апошнім часам італьянская мафія «інвеставала» больш як 75 більёнаў марак ва Усходнегерманскую эканоміку, ... і буйныя канкурэнтаздольныя кампаніі — суму, роўную ўсяму напрацаванаму італьянскім аўтамабільным канцэрнам «Фіят».

Безумоўна, «інвестыцыі» ставілі асноўнай мэтай адмыванне злачынных грошай.

Толькі ў мінулым годзе арганізаваная злачыннасць каштавала Германіі больш чым 10 більёнаў марак, і урад шукае меры, каб прыпыніць паток «адмытых» ва Усходняй Германіі грошай.

Спартыўныя аўтамабілі пакуль што не для нас

ЛІСАБОН. Вядомая японская фірма «Мазда» пераможна крочыць па еўрапейскім рынку. Яна прадала на апошнім 1,7 мільёна матацыклаў. Разам з тэхналагічнымі дабаўкамі «Ролс-ройса», «Таёты» і «Мерседэса» матацыклы «Мазда» карыстаюцца найбольшым попытам сярод тэхнікі свайго класа. Апошнім часам японская фірма плануе запусціць у серыйны паток стаўшы легендарным спартыўны аўтамабіль МХ-7 у Лісабоне.

Еўропа можа спаць спакойна?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Усё, што ёсць звыш гэтага (танкаў, напрыклад, у нас каля 3000) павінна быць знішчана альбо, як растлумачвалі Прыбалаў, пэўная частка пераабсталявана для народнай гаспадаркі. Іншых варыянтаў быць не можа. А вось тое, што ніжэй дапушчанага ўзроўню, гэта ўжо наша — гэта мы можам прадаваць хоць да апошняга аўтамата. Відаць, каб потым зноў у кагосьці купіць.

Здаецца, даволі вычарпальная інфармацыя. Тым не менш, у мяне асабіста застаецца некая насцярожанасць наконт намераў некаторых дэпутатаў «дапамагчы нашаму бюджэту». Здаецца небяспечным, што такія памкненні — хутчэй за ўсё — навяваюць канкрэтныя крокі бізнэсу за спінай грамадскасці. Відавочна, што любое падобнае рашэнне павінна быць самым шырокім чынам абмеркавана і прынята толькі пасля ... дзяржаўнай ваеннай стратэгіі. Інакш... Не думаю, што дзеля некалькіх мільярдаў трэба рызыкаваць аўтарытэтам дзяржавы.

Віталь ЦЫГАНКОЎ.

Беларускае рэспубліканскае таварыства бацькоў анкалагічна хворых дзяцей

«ДЗЕЦІ У БЯДЗЕ»

просіць усіх бацькоў з рэспублікі, якія маюць ці мелі хворых на рак дзяцей, звязацца з Бацькоўскім камітэтам таварыства па адрасе:

220013, Мінск, а/с 262, БРТ «Дзеці ў бядзе». Тэл. 0172-318900.

Пажадана, калі ласка, наступныя даныя аб сабе:

1. Прозвішча, імя, імя па бацьку аднаго з бацькоў.
2. Дыягназ, імя і ўзрост хворага дзіцяці.
3. Час уступлення ў таварыства (тыя, хто не ўступаў, могуць паведаміць, ёсць у іх жаданне ўступіць у таварыства ці не).
4. Правільны апошні паштовы адрас і нумары кантактных тэлефонаў.

Перадача даных ажыццяўляецца добраахвотна. Інфармацыя неабходная нам для пераводу картатэкі на камп'ютэр. Просім усіх адгукнуцца на працягу тыдня з дня публікацыі гэтага паведамлення ў прэсе.

Нясвоечасовая, няпоўная ці няправільная інфармацыя ўскладніць нашу работу, і Ваша дзіця на нейкі час можа застацца без нашай дапамогі.

Бацькоўскі камітэт БРТ «ДЗЕЦІ У БЯДЗЕ».

interfax ИНТЕРФАКС

Прэзідэнт Туркменістана супраць каардынуючых органаў у рамках СНД

Прэзідэнт Туркменістана Сапармурад Ніязаў выступіў супраць стварэння ў рамках СНД якога-небудзь каардынуючага выканаўчага органа. У інтэрв'ю газеце «Молодь Украины» ён заявіў аб «вельмі складанай» сітуацыі ў адносінах Туркменістана з рэспублікамі Садружнасці. Яна склалася, па яго словах, з-за таго, што некаторыя дзяржавы, будучы ў разгубленасці, «не бачаць нічога лепшага, як рэанімаваць некаторыя вертыкальныя структуры». Ідэю ж стварэння каардынуючага органа ў СНД прэзідэнт расцаніў як спробу рэанімацыі ранейшага эканамічнага прынцыпу гаспадарання, дзе Туркменістану «зноў будзе адведзена роля сыравіннай базы».

Рашэнне праблемы С. Ніязаў бачыць у стварэнні паўнакроўных двухбаковых адносін паміж рэспублікамі. Толькі пасля гэтага, на яго думку, можна вызначыць, «якую частку суверэнітэту незалежныя дзяржавы згодны дэлегаваць Садружнасці ў цэлым».

Іаселіяні пагражае знішчыць тых, хто будзе перашкаджаць чыгуначнаму руху на ветцы Сухумі—Тбілісі

Першы намеснік старшыні Дзяржсавета Грузіі Джаба Іаселіяні заявіў, што з аўторка павінен быць адноўлены чыгуначны рух паміж Сухумі і Тбілісі. Выступаючы па абхазскім тэлебачанні, ён падкрэсліў, што «тыя, хто будзе перашкаджаць гэтаму, будуць ліквідаваны».

Дж. Іаселіяні паведаміў, што грузінскія войскі працягваюць ліквідаваць «банды праціўніка», што хаваюцца ў лясах у Ачамчырскім раёне. Па яго словах, у знойдзеным спісе адной з банд — прозвішчы пяцярых грамадзян Турцыі, двух рускіх і 13 чэчэнцаў.

Курс рубля зноў упаў

На таргах Маскоўскай міжбанкаўскай валютнай біржы ў аўторак курс рубля зноў знізіўся ў адносінах да долара да 368 руб. На мінулых таргах 15 кастрычніка адзін долар каштаваў 338 рублёў. Аб'ём продажаў 20 кастрычніка склаў 46 млн. 690 тыс. долараў ЗША. Першапачатковы попыт быў роўны 57 мільёнам 690 тысячам. А першапачатковая прапанова — 39 мільёнам долараў.

Забіты афіцэр аховы Вярхоўнага Савета пры аказанні супраціўлення міліцыі

У аўторак пры аказанні ўзброенага супраціўлення супрацоўнікам міліцыі быў забіты капітан Галоўнага ўпраўлення аховы аб'ектаў вышэйшых органаў дзяржаўнай улады і ўпраўлення Расійскай Федэрацыі (аховы Белага дома), другі супрацоўнік упраўлення паранены, трэці — затрыманы. Пра гэта паведаміў у сераду на пасяджэнні Вярхоўнага Савета Ігар Нікулін.

Дэпутаты вырашылі заслухаць інфармацыю па гэтаму пытанню начальніка ўпраўлення генерал-маёра Івана Бойку або яго намесніка.

У ходзе дыскусіі кіраўнік парламента Руслан Хасбулатаў выказаў здзіўленне з выпадку «незразумелага нападзення» на ўпраўленне аховы, якое, паводле слоў старшыні, было «створана ў адпаведнасці з законам РФ аб бяспецы і законам РФ аб міліцыі». Гаворка ідзе аб публікацыях у сродках масавай інфармацыі аб гэтым упраўленні, дзе, у прыватнасці, гаварылася, што 5 тысяч узброеных супрацоўнікаў упраўлення падпарадкоўваюцца асабіста Р. Хасбулатаву, а не кіраўніцтву МУС.

КАЛІ П'ЮЦЬ БЕСПРАЦОЎНЫЯ?

ЖЫТКАВІЧЫ. Сумную заканамернасць выявілі супрацоўнікі мясцовага райаддзела ўнутраных спраў. Сярод тых, хто даволі часта наведвае выцвярэзнік, абсалютную большасць складаюць беспрацоўныя і бомжы.

У верасні, напрыклад, туды трапіла іх удвая больш, чым у жніўні. Цікава, што ўсе яны акуратна і нават з нейкай незразумелай ахвотай заплацілі штраф. Праўда, пакуль не ўстаноўлена толькі, адкуль у іх бяруцца грошы і для выпівак, якія каштуюць нятанна, і для аплаты паслуг выцвярэзніка. Жыхары райцэнтра схільны звязваць іх «даходы» з крадзяжамі, якія апошнім часам сталі тут занадта частымі. Можа, гэта і так. Але ж вядома: не злоўлены — не злодзей.

У. ПЕРНІКАЎ.

ПАВЕДАМЛЯЕМ ПАДРАБЯЗНАСЦІ

СЛЕДЧЫ Ў РОЛІ ЗАБОЙЦЫ

Чула ад знаёмых аб забойстве, учыненым супрацоўнікам міліцыі непадалёк ад Смаргоні. Калі гэта праўда — хацелася б даведацца аб падрабязнасцях.

(Са званка ў гродзенскі карпункт «Звязды»).

Следчы Смаргонскага гаррайаддзела ўнутраных спраў, жыхар г. Маладзечна П. Шагуноў і оперупаўнаважаны Гомельскага РАУС Ю. Жураўскі разам вучыліся на завочным аддзяленні юрыдычнага факультэта БДУ і падтрымлівалі сяброўскія адносіны. Таму нічога дзіўнага не было ў тым, што Жураўскі на асабістым аўтамабілі прыехаў да Шагунова ў госці. А паколькі апошні на наступны дзень дзяжурыў у саставе опергрупы гаррайаддзела, Жураўскі таксама адправіўся ў Смаргонь, тым больш, што ад Маладзечна гэта недалёка.

Каля 21 гадзіны праязджаючы на машыне па горадзе, сябры сустрэлі дзвюх дзяўчат. Адну з іх падвезлі да дому, а другая, вучаніца сярэдняй школы, згадзілася з прапановай Шагунова паехаць да яго ў госці ў Маладзечна.

Пасля ўжывання спіртнога, гаспадар кватэры пачаў прыставаць да дзяўчыны. Тая запатрабавала, каб яе адвезлі дадому.

І вось тут Шагунову стала не па сабе: а што, калі гэты інцыдэнт стане вядомым іншым і скампраметуе яго па службе? Дзе выйсце? Пасля некаторых разважанняў, яно было знойдзена.

Не знаёмячы са сваім планам Жураўскага, Шагуноў прапанаваў апошняму павазіць дзяўчыну ў аўтамашыне (маўляў, няхай супакоіцца), а потым даставіць яе дадому. Была дасягнута згода. Селі ў машыну. Шагуноў з дзяўчынай размясціліся на заднім сядзенні, а Жураўскі — за рулём, і паколькі ў гэтай мясцовасці ён не арыентаваўся, то кіраваў туды, куды загадваў сябар.

На ўчастку дарогі Ліда — Іўе каля вёскі Бердаўка Шагуноў пачаў рэалізацыю свайго жудаснага плана. Нечакана для Жураўскага і нічога не падазраваўшай дзяўчыны, ён абхапіў яе шыю нунчакамі і пачаў душыць. Жураўскі спыніў машыну, спрабуючы зразумець, што адбылося, аднак было позна. Па ўказанню забойцы ён з'ехаў з шашы ў лес. У салоне машыны Шагуноў зняў са сваёй ахвяры адзенне, з дапамогай Жураўскага вынес труп з аўтамабіля і нажоўкай адпіліў галаву і кісці рук, а тулава, абліўшы бензінам, падпаліў.

Потым яны адправіліся ў напрамку Баранавіч. У раку Дзітва Шагуноў выкінуў галаву і кісці рук, а ў адным з лясных масіваў спаліў адзенне і прылады злачынства.

У Баранавічах Шагуноў спрабаваў знайсці сваю знаёмую, аднак дома яе не аказалася, і таму сябры адправіліся ў Маладзечна. У раёне г. Заслаўя Шагуноў спаліў сваё форменнае адзенне...

У судовым пасяджэнні (а яму папярэднічала доўгая і напружаная работа супрацоўнікаў праваахоўных органаў) Шагуноў зрабіў спробу абвінаваціць ва ўсім свайго калегу Жураўскага. Аднак ісціна была ўстаноўлена. Рашэннем суда Шагуноў прыгавораны да 15 гадоў пазбаўлення волі ў папраўча-працоўнай калоніі ўзмоцненага рэжыму, а Жураўскі — да трох гадоў умоўна з абавязковым прыцягненнем да работы ў месцах, вызначаных адпаведнымі органамі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Выпуск «Розгаласа» падрыхтавалі: У. Зданові́ч, І. Карней, А. Коктыш, А. Сланеўскі, С. Сулкоўскі, І. Шчучэнка.

ДУША ПАКУТУЕ АД БЛЫТАНІНЫ ПАЎСЯДЗЁННАСЦІ, а адпачыць, прасвятліцца ёй няма на чым, бо мы забыліся, што асноўнае яе прызначэнне—творчасць

ГУТАРКА З «ВУЛІЧНЫМ» МАСТАКОМ

Калісьці ля мастацкага салона амаль заўсёды можна было набыць «што-небудзь для інтэр'ера». На нейкі час адносна недарагі мастацкі «шырспажыў» нават стварыў пэўнаму адрэзку Ленінскага праспекта своеасаблівую рэпутацыю: лічылася, што творамі сапраўднага мастацтва гандлююць ледзь ці не толькі ў салоне. На праспекце ж была кан'юнктура. Гэтае замежнае слоўца тады часта ўжывалася ў адмоўным сэнсе. Так было зусім нядаўна. Зараз — усё іначай. І кан'юнктура — паняцце зусім станоўчае. І праспект даўно не Ленінскі. Ды і купіць «што-небудзь» для мастацкага салона даволі праблематычна — надта дорага. Але ж і вартае тых грошай — усё часцей цікавыя мастакі выстаўляюць свае творы ўздоўж магазінных вітрын. Не грэбуюць выступаць і ў ролі гандляроў. Бо час такі. Па-першае, усеагульнае падаражанне. Цэны на фарбы і пэндзлі падскочылі проста фантастычна. Па-другое — мастацкі салон — мабыць, адзінае месца, дзе мастак можа прадаць свае работы. Але ў стракатым багацці вырабаў унікальная рэч губляецца, быццам чалавек у натоўпе. Занадта маленькае памяшканне ў салона, каб размясціць усё належным чынам. Вось і ўзнікла на праспекце Скарыны бясплатная мастацкая выстаўка — глядзіце, людзі добрыя! З раніцы да вечара, у любое надвор'е глядзіце. Можа, што і купіце. А можа, проста пройдзеце ўздоўж праспекта—і на душы стане прыгажэй. Захочаце пагаварыць з мастаком — калі ласка. Яны тут такія — на размову ідуць ахвотна...

Пагаварыць з Казімірам Дзмітрыевічам Карпенкам імкнуліся многія — вельмі ўжо незвычайныя ў яго работы. Жаночыя ўпрыгажэнні, мудрагелістыя кіі, віртуозна выразаныя з дрэва. Касцяныя мініяцюры, нават цэлыя кампазіцыі з мноствам драбнюткіх дэталей — няўжо таксама з косці?

— А як жа, — пацвердзіў мастак. — У мяне тут сапраўдная аўтарская крама — выбірайце, што прыглянецца... Гузікі вам патрэбны? Калі іх няма сёння, будуць заўтра. Прыходзьце. Магу нават на заказ зрабіць. Глядзіце самі... Колькі каштуе гэты кій? О-о, вельмі дарага. Але гарантую — такі будзе ў вас адзінага... Лічыце, што аздобіць гэтую рэч такім чынам будзе лепш? Цікава. Напэўна, так і зраблю...

Праціснуўшыся паміж пакупнікамі і цікаўнымі, я толькі і змагла, што дамовіцца на асабістую сустрэчу з Казімірам Дзмітрыевічам. Пагаварыць як след у такой абстаноўцы нават і спрабаваць было не варта... Праз колькі дзён мы сустрэліся, і я даведалася, што неабходнасць гандляваць на праспекце майстра не толькі не засмучае, а нават наадварот — менавіта такія зносіны з людзьмі ён лічыць найлепшымі.

— У свой час я прайшоў і праз салон, і праз усялякія крамы. Але гэта ўсё не тое, — запэўніў Казімір Дзмітрыевіч. — Ніколі не даведаешся, як людзі ацэньваюць тваё мастацтва. Нават тое, што добра купляюць, яшчэ ні аб чым не гаворыць. Купляюць адзінкі. А астатнія?.. І кнігі водгукаў з выстаў таксама не тое. Чытаеш, што чалавек напісаў, але вачэй яго не бачыш. А па вачах вельмі многае можна зразумець. Тыя, хто падыходзіць да мяне на праспекце, — далёка не заўсёды пакупнікі. Але — гледачы, суддзі. У сваёй «краме» я заўсёды абавязкова выстаўляю некалькі рэчаў не для продажу. І людзі дзівяцца на іх, раяць, калі, на іх думку, можна зрабіць лепш. Здараецца, і новыя ідэі падказваюць. Калі я толькі пачаў самастойна гандляваць, адзначаў на паперцы рысачкай кожнага чалавека, якога зацікавілі мае вырабы. За дзень цікаўных набіралася за тысячу. Вось гэта ўжо сапраўды прызнанне. Калі работы ніхто не купляе — бяда не страшная. Страшна, калі міма праходзяць, не заўважаюць, не прыпыняюцца. Дарэчы, наконт мастакоў, што гандлююць зараз уздоўж праспекта, магу сказаць, што амаль усе іх творы заслугоўваюць увагі. Іншая справа, што месца для гэтай «выставы» не надта — ездзяць машыны, ад іх пыл, бруд; час ад часу творы мокнуць пад дажджом. Але нічога не зробіш — у салоне, дзе рэчы літаральна навалены адна на адну, нават самы геніяльны твор можа застацца незаўважаным.

Сапраўды, мастацкі салон — праблема даўняя. Але ў тую сонечную раніцу, якая нечакана выдалася сярод пахмурных дзён, ні мне, ні Казіміру Дзмітрыевічу не хацелася гаварыць аб праблемах. Наогул, ні пра што нядобрае не хацелася згадваць. Але — не атрымалася. Неяк незнарок гаворка «выпаўзла» на дзетдомаўскае дзяцінства мастака — ён нарадзіўся ў турме якраз у часы рэпрэсій. Потым — гэтак жа незнарок — перайшла на сучаснае жыццё, і праблемы пачалі выскокваць адна за адной, быццам з чароўнай торбы...

— Мы не такія агідныя, як агіднае наша жыццё. Знешнія ўмовы зараз могуць праглынуць чалавека. Чаму людзі бываюць такія раздражнёныя? Няма ў іх сваёй справы, вось што скажу. Душа штодзённа пакутуе ад блытаніны паўсядзённасці, а адпачыць ёй няма на чым, — гаварыў майстар. — Кожны з нас здольны да творчасці. Больш таго — патрэбнасць у творчасці ў кожнага прыроджаная. Адны поўнасцю рэалізуюць сябе ў любімай рабоце — тады і праца, і жыццё ў радасць. А калі праца — выключна «па абавязку», тэрмінова трэба шукаць іншае выйсце для творчай энергіі. Справу «для душы» кожны знаходзіць асабіста. Нават хатняй гаспадаркай можна займацца натхнёна! Існуе думка, што толькі «Богам абраныя» здольныя да творчасці. Глупства. Проста людзі разленаваліся. Бывае, зусім выпадкова выберуць сабе нейкую справу і трымаюцца за яе ўсё жыццё. А паспрабаваць заняцца нечым іншым, больш «сваім» — «часу няма». Ды не часу няма, а ўласнай ляноты замнога. Гуляю, напрыклад, у парку — падыходзяць людзі, вітаюцца, разглядваюць мой кій, дзівяцца: «Няўжо ўсё з дрэва зроблена? І выразалі самі?..». «Ды што ахаеце, — кажу, —зрабіце сабе такі ж». «Ды не ўмеем», — адказваюць. А спрабавалі?

Сам Казімір Дзмітрыевіч усё жыццё толькі і рабіў, што шукаў «свае» справы. Скончыўшы ў Цюмені будаўнічае вучылішча набыў прафесію цесляра. Там жа, у Цюмені, падладзіўся аднойчы дапамагаць заезджым мастакам, што афармлялі на той час мясцовы Палац культуры. Пачаў маляваць самастойна. Адначасова спрабаваў рэзаць па дрэве. Потым убачыў неяк на выстаўцы мініяцюры з косці і падумаў — а чаму не я? Так з'явіліся яго першыя касцяныя скульптуры. А віртуознасць, прафесіянальная дасканаласць з'явіліся пазней.

...Бываюць крылы ў шаўцоў, краўцоў і чыгуначнікаў, гаварыў адзін паэт. А працягваў так: «І толькі мастакі адкрылі, як вырастаюць тыя крылы». Словы гэтыя — зусім пра Казіміра Дзмітрыевіча — з яго рэцэптам выратавання душы.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

СПОРТ

«У прадпрымальнікі не хачу...»

На «чацвёрку» ацэньвае сваё выступленне ў цяперашнім сезоне адзін з мацнейшых у свеце кідальнікаў молата Ігар Астапковіч з Гродна. Бал ён знізіў сабе за Алімпіяду ў Барселоне, дзе заваяваў сярэбраны медаль. «Хоць у цэлым сезон для мяне склаўся ўдала», — лічыць атлет. «Своеасаблівым суцяшэннем за алімпійскае «серабро» стала перамога ў агульным заліку розыгрышу Гран-пры — прыза Міжнароднай федэрацыі лёгкай атлетыкі.

Алімпіяду, на думку Ігара, трэба разглядаць як асобнае спаборніцтва года, якое, безумоўна, адносіцца да самых прадстаўнічых і аўтарытэтных. Найменшы пралік у падрыхтоўцы да яе можа зрабіць уплыў на вынік. Так, у прыватнасці, адбылося і з ім, сваю лепшую форму ён набыў пасля Алімпіяды.

Астапковіч не скрывае, што як лідэра двух апошніх сезонаў яго пастаянна гняла гэта ноша, якая абавязвала выйграваць усе афіцыяльныя спаборніцтвы. «А справіцца з такім псіхалагічным грузам удаецца, на жаль, не заўсёды», — прызнаўся ён.

Іншая справа, калі перад спартсменам ставіцца задача не выйграць, а паказаць свой вынік. У такой ролі ў Барселоне аказаўся Андрэй Абдувалieў. Ён ехаў на Алімпіяду другім нумарам нашай каманды і пры любой раскладцы «трапляў» у цэль. Хоць яго вынік, лічыць Ігар, недастаткова высокі.

На думку сярэбранага прызёра Барселоны у беларускіх кідальнікаў молата нядрэнныя перспектывы. У рэспубліцы няма іншага віду спорту, прадстаўнікі якога маглі б паспяхова канкурыраваць на міжнароднай арэне. Школа кідання молата, закладзеная Міхаілам Крываносавым і Рамуальдам Клімам, яшчэ далёка не вычарпала сваіх магчымасцей, і яе вучні яшчэ шмат гадоў будуць заяўляць аб сабе.

Апасенне выклікае іншае. У спартсменаў усё менш застаецца спаборніцтваў, дастойных іх майстэрства. А нізкі ўзровень спаборніцтваў перашкаджае прафесіянальнаму росту атлетаў, закрывае перад імі дарогу на міжнародныя спаборніцтвы. Іх проста не запросяць ні на чэмпіянаты Еўропы, ні на чэмпіянаты свету, іншыя прэстыжныя спаборніцтвы, што ўваходзяць у каляндар Міжнароднай федэрацыі лёгкай атлетыкі. А час у спартсменаў абмежаваны. Ужо ў наступным годзе адбудзецца сусветны чэмпіянат лёгкаатлетаў. Думаю, падкрэсліў уладальнік прыза Гран-пры, зборная Беларусі выступіць на ім невялікім саставам.

Праясніць сітуацыю першы нацыянальны чэмпіянат, на якім лепшыя спартсмены рэспублікі будуць аспрэчваць пятнаццаць пуцёвак на чэмпіянат свету. Дарэчы, наколькі мне вядома, працягвае спартсмен, гэтыя старты пройдуць не ў Мінску. Пачатай на мясцовым стадыёне рэканструкцыі не відаць канца, затое атлетаў гатовы прыняць у Гомелі і маім родным Гродна.

29-гадовы гігант (яго рост 194 см, вага 126 кг), паводле яго прызнання, пакуль што «беспрацоўны». Пасля ліквідацыі саюзнага спорткамітэта застаўся, як кажуць, пры сваіх інтарэсах. Калі заключыць кантракт з рэспубліканскай федэрацыяй лёгкай атлетыкі, то будзе мець каля шасці тысяч рублёў у месяц.

«Прыходзь да нас, Ігар, — параіў нядаўна спартсмену адзін знаёмы прадпрымальнік, — з тваімі магчымасцямі будзеш і папулярны, і багаты».

Прывабная прапанова, але Астапковіч яе пакуль што не прыняў...

Вячаслаў ДУТАЎ, БЕЛІНФАРМ.

ВЕСТКІ З МАСКВЫ

У КОЖНАГА—СВАЁ ГОРА...

СЯРГЕЙ МІХАЛКОЎ ПРОСІЦЬ РУЦКОГА ВЯРНУЦЬ ІКОНЫ...

На імя віцэ-прэзідэнта Расіі Аляксандра Руцкога прыйшло пісьмо ад вядомага паэта Сяргея Міхалкова. «У горадзе Рыбінску, побач з якім у сяле Пятроўскае была сяліба маіх продкаў, — піша паэт, — ёсць музей, які амаль цалкам складаецца з прадметаў, што некалі належалі нашаму роду. Дык вось, у запасніках гэтага музея выяўлены іконы, шэсць з якіх уяўляюць духоўную каштоўнасць нашай сям'і і адшукваюцца мною на працягу многіх гадоў».

Далей ідзе падрабязнае апісанне гэтых каштоўнасцей, што належалі стольніку і пасцельнічаму Канстанціну Міхалкову, які быў у далёкай роднасці брату цара Міхаіла Фёдаравіча Раманава.

«Нават у ліхія гады кастрычніцкага перавароту, калі нацыяналізавалася маёмасць уладальнікаў маёнткаў, адзінае, што ім пакідалі,— гэта духоўную каштоўнасць — сямейныя іконы. Падобныя сямейныя рэліквіі не ўяўляюць матэрыяльнай каштоўнасці, таму што не падлягаюць продажу і павінны пераходзіць па сямейнай лініі з пакалення ў пакаленне. Вось чаму я прашу Вас пасадзейнічаць у вяртанні вышэйназваных ікон нашай сям'і.

Паважаны Аляксандр Уладзіміравіч! Мне амаль 80 гадоў. У мяне ёсць дзеці, унукі і нават праўнукі, і я хацеў бы, каб жыццё іх было асветлена той духоўнай сілай і Вялікай Верай, якую неслі сямейныя іконы іх слаўным продкам.

Вельмі разлічваю на Ваша разуменне, бо ведаю, якое вялікае значэнне Вы надаяце традыцыям і адраджэнню Расіі», — так заканчваецца пісьмо аднаго з аўтараў тэксту Дзяржаўнага гімна СССР.

...АЛА ПУГАЧОВА ЗРАБІЛА ПЛАСТЫЧНУЮ АПЕРАЦЫЮ Ў ШВЕЙЦАРЫІ, АЛЕ ЗАХВАРЭЛА Ў МАСКВЕ

Цяпер Алу Барысаўну не пазнаць. Паводле водгукаў гарачых прыхільнікаў яе таленту, са Швейцарыі супер-зорка айчыннай эстрады вярнулася памаладзелай, яшчэ больш прывабнай і жаданай. Яе фігура амаль нічым не адрозніваецца ад фігуры прыгажуні-дачкі, якая яшчэ нядаўна была танцоўшчыцай у групе «Рэцытал».

Такое стала магчымым дзякуючы аперацыі, зробленай праслаўленай эстраднай спявачцы ў Швейцарыі. Давесці фігуру да найдасканалейшых форм дапамог уведзены ў грудзі трансплантат і іншыя буржуйскія прыёмы. Акрыленая супер-зорка вярнулася ў Маскву, дзе яе спачатку не пазнавалі нават знаёмыя — блыталі з дачкой.

Усё было б добра, але раптам Ала Барысаўна адчула пагаршэнне здароўя. З падазрэннем на заражэнне крыві яе даставілі ў 15-ю гарадскую бальніцу Масквы. Урачы звязалі хваробу з нядаўна праведзенай аперацыяй у Швейцарыі. На іх думку, цяжкая форма інтаксікацыі выклікана адчужэннем уведзенага ў грудзі трансплантату, што прывяло да нагнаення.

Дзякуючы хірургічнаму ўмяшанню маскоўскіх урачоў жыццё ўсенароднай любіміцы выратавана. 13 кастрычніка яе выпісалі з аддзялення сардэчна-сасудзістай хірургіі 15-й бальніцы. Цяпер славутая зорка эстрады знаходзіцца на хатнім рэжыме і адчувае сябе здавальняюча.

...«ВОЛЬВА» ЛЬВА ЛЕШЧАНКІ ЎРЭЗАЛАСЯ Ў НАТОЎП

Кіраваў дарагім замежным лімузінам галоўны адміністратар Росканцэрта. Каля васьмі гадзін раніцы, не справіўшыся з кіраваннем, ён на вуліцы акадэміка Чаламея ўрэзаўся ў натоўп на аўтобусным прыпынку.

Вынікі наезду трагічныя. Адна жанчына, якая чакала аўтобуса, памерла на месцы. Цяжкія траўмы атрымаў другі пешаход-мужчына, якога паспелі адвезці ў рэанімацыю. Пацярпела яшчэ адна жанчына — у яе сатрасенне галаўнога мозгу і лёгкія траўмы.

Прыхільнікі таленту выдатнага эстраднага спевака ў роспачы. Звесткі аб тым, ці меў адміністратар даверанасць на кіраванне аўтамабілем Льва Лешчанкі, самыя супярэчлівыя і блытаныя. Усе шчыра спачуваюць славутаму спеваку.

P. S. Калі гэтыя радкі перадаваліся ў рэдакцыю, прыйшла яшчэ адна непрыемная вестка: у Льва Лешчанкі ўгналі «Волгу».

...А НЕВЯДОМАЕ НЕМАЎЛЯ З'ЕЛІ... САБАКІ

Страшную знаходку выявілі днямі выпадковыя прахожыя ля дома 91 дроб 4 па Ленінскаму праспекту. Побач са смеццевым кантэйнерам валялася напалавіну аб'едзенае цельца нованароджанай дзяўчынкі.

Справай займаецца пракуратура Кастрычніцкага раёна. Як паведамілі там, дзіця было народжана ў хатніх або вулічных умовах — на целе засталіся рэшткі пупавіны і плацэнты. Немаўлятка было загорнута ў фартух і засунута ў поліэтыленавы пакет. Ноччу бяздомныя сабакі, відаць, выцягнулі няшчасную дзяўчынку з кантэйнера.

У КОЖНАГА—СВАЯ РАДАСЦЬ

СКІНУЛІСЯ НА ШТРАФ МІХАІЛУ СЯРГЕЕВІЧУ...

Як вядома, Канстытуцыйны суд Расіі аштрафаваў былога генеральнага сакратара ЦК КПСС Міхаіла Сяргеевіча Гарбачова за няяўку. Нямецкія студэнты, якія вучацца ў Маскве, выказалі сваю салідарнасць з лепшым суайчыннікам мінулага года ў даволі своеасаблівай форме.

Праз прэс-сакратара экс-генсека Аляксандра Ліхаталя яны перадалі Міхаілу Сяргеевічу 100 (сто) рублёў на кампенсацыю штрафу.

Дапамога была прынята з удзячнасцю. Фотаздымак, на якім адлюстраваны гістарычны момант перадачы сторублёвай купюры, пакладзены ў сямейны альбом.

...ВЫЛУЧАЮЦЬ НА НОБЕЛЕЎСКУЮ ПРЭМІЮ КАШПІРОЎСКАГА

Ва ўсякім разе гэтага дамагаецца арганізацыя, якая інтрыгуе назвай: «Нацыянальны біятэхналагічны цэнтр». Аб кампаніі па вылучэнню славутага экстрасенса на Нобелеўскую прэмію ў галіне медыцыны журналісты даведаліся ад аўтара «мастацка - аздараўленчага» кінафільма «Абуджэнне» Аляксандра Мітрафанава.

Можна ўявіць, колькі прыемных турбот зараз у Анатоля Міхайлавіча. А што, калі і сапраўды? Усякае можа быць. Пры ўсёй павазе да прэміі шаноўнага пана Нобеля, каму яе толькі не давалі! Ну, хіба не парадокс: Міхаіл Сяргеевіч атрымаў Нобелеўскую прэмію міру, хоць кроў у краіне льецца да гэтага часу, а Леанід Ільіч, як сведчыць Яўген Чазаў у сваёй кнізе «Здароўе і ўлада», адмовіўся. Дзіўна, бо пры ім, здаецца, не ваявалі паміж сабой народы СССР.

...ГЕНЕРАЛІСІМУСАМ СТАЎ ЕЛЬЦЫН

У гонар ста дзён са дня ўзыходжання на трон Аляксея Першага (ён жа Цар Маскоўскі, Князь Пецярбургскі, Кёнігсбергскі і Крымскі), прапісанага ў Маскве пад прозвішчам Брумель, выдадзены святочны ўказ аб тытулаванні новых асоб.

Прэзідэнту Расіі Барысу Ельцыну нададзена званне генералісімуса, вядомаму спеваку Аляксандру Малініну нададзена графская годнасць за адраджэнне манархічнай ідэі. Такія ж тытулы атрымалі пісьменнікі Булат Акуджава і Юрый Нагібін.

Але найбольшай літасцівай увагай Аляксея І адзначана сям'я дваран Багаслоўскіх: князь Мікіта, вядомы кампазітар і гумарыст стаў міністрам культуры, а яго сын Андрэй — губернатарам Ноўгарада. Асобым указам ім вернуты размешчаны ў гэтай губерні родавы маёнтак «Беразайкі».

Шчодрасць Аляксея І не ведае межаў: граф Аляксандр Малінін назначаны яшчэ і намеснікам міністра культуры. Гэта другі, пасля князя Ільі Глазунова, намеснік Багаслоўскага.

АД АЎТАРА. Усё, стамілася. Не хачу і не магу каменціраваць ні першую, ні другую нізку фактаў. Навошта? І так зразумела, што ў кожнага сваё гора, у кожнага — свая радасць.

Яўгенія ЯРЦАВА, уласны кар. «Звязды».

Масква.

РАСЛІНЫ І ЗДАРОЎЕ

ЗЕЛЬНІК

Медуніца лекавая

НАРОДНЫЯ НАЗВЫ: крупенькі, падарэжнік, снітка, сныдачка, шчамяліца, пасекавая трава, мядунка.

На Беларусі расце ў шыракаліставых і змешаных лясах, на палетках, узлесках, сярод хмызнякоў.

Шматгадовая травяністая расліна вышынёй 10—30 см. Ад карэнішча адыходзіць прамое, галіністае сцябло, пакрытае цвёрдымі, кароткімі валаскамі.

Лісце прыкаранёвае, з'яўляецца пасля адцвітання, доўгачаранковае, сэрцаяйцападобнае, утварае прыкаранёвую разетку.

Сцеблавое лісце драбнейшае за прыкаранёвае, чарговае, сядзіць. Усё лісце белаплямістае, шурпатае, пакрытае варсінчатым пушком.

Цвіце ў красавіку — маі. Кветкі — званочкі, размешчаны на канцах галінак. Трубчастыя венчыкі спачатку яркія, ружова-малінавыя, прываблiваюць пчол і чмялёў.

На працягу аднаго-двух тыдняў на касматым тоўстым сцябле, акрамя малінавых кветак, з'яўляюцца сінія, фіялетавыя званочкі. Нектар ёсць толькі ў ружова-малінавых кветках. Апыленыя насякомымі кветкі трацяць сваю яркасць.

Пасля адцвітання медуніцу цяжка знайсці, на зямлі застаецца толькі пучок прыкаранёвага шурпатага лісця.

Плады складаюцца з 4 арэшкаў, круглява-яйцападобных, завостраных.

Лісце і сцяблы ўтрымліваюць дубільныя, слізістыя рэчывы, карацін, смолы, вітамін С, руцін, шмат соляў, мікраэлементаў, асабліва марганцу. У каранях знойдзены крухмал, ён вясной ператвараецца ў цукар і жывіць расліну.

ДЛЯ ХАРЧАВАННЯ выкарыстоўваюць маладое прыкаранёвае лісце. З яго гатуюць вітамінныя салаты, супы, пюрэ, гарніры да мясных, рыбных страваў.

Салата з медуніцы са шчаўем. Лісце медуніцы і шчаўе парэзаць, дабавіць здробненую зялёную цыбулю, нацёртыя яблыкі, часнок, пасаліць, перамяшаць. Заправіць смятанай або маянэзам, або алеем, пасыпаць зяленівам кропу і пятрушкі.

150 г медуніцы, 50 г шчаўя, 25 г зялёнай цыбулі, 100 г яблыкаў, 1 зубок часнаку, 30—50 г смятаны (або маянэзу, або алею), соль, зяленіва кропу, пятрушкі.

Боршч з медуніцай. У падсоленым булёне ці вадзе зварыць нашаткаваныя буракі, моркву да напаўгатовасці, дадаць бульбу, капусту і працягваць варыць на слабым агні. За 5—10 хвілін да гатовасці пакласці нарэзаную медуніцу, пасераваную цыбулю, заправіць таматным соусам. Перад падачай на стол у талерку пакласці скрылёчкі крута зваранага яйца, смятану, пасыпаць зяленівам кропу і пятрушкі.

500 мл булёну, 50 г бульбы, 50 г буракоў, 50 г морквы, 25 г цыбулі, 150 г медуніцы, 150 г капусты, кроп, 1 яйцо, 25 г смятаны, 25—50 г соусу таматнага, соль, зяленіва кропу і пятрушкі.

Медуніца, тушаная з рыбай. Кавалачкі свежай рыбы пасаліць, запаніраваць у муцэ і абсмажыць. Бульбу, парэзаную саломкай ці кубікамі, таксама злёгку абсмажыць. У качачніцу ці гаршчочак пакласці слаямі рыбу, бульбу, здробненыя медуніцу, цыбулю, зверху зноў бульбу, заліць рыбным булёнам ці смятанай і тушыць да гатовасці.

300 г рыбы, 250 г бульбы, 75 г цыбулі, 150—200 г медуніцы, 100 г смятаны, 25 г мукі, 30 г алею, соль.

У НАРОДНАЙ МЕДЫЦЫНЕ выкарыстоўваюць траву, лісце, сцяблы медуніцы лекавай. Яны нармалізуюць абмен рэчываў, функцыі залоз унутранай сакрэцыі, паляпшаюць састаў крыві, аказваюць антысептычнае, вяжучае, кровaспынняльнае, мачагоннае, супрацьзапаленчае, раназагойвальнае, адхарквальнае, абвалакальнае ўздзеянне.

Настой травы медуніцы. 10 г травы настойваць у 400 мл кіпеню ў тэрмасе 2 гадзіны, працадзіць. Піць па 100 мл 4 разы ў дзень, за 30 хвілін да яды пры кашлі, ахрыпласці голасу, паносах, гінекалагічных захворваннях.

Настой травы медуніцы. 25—30 г травы настойваць у 500 мл кіпеню ў тэрмасе 2 гадзіны, працадзіць. Піць ахаладжаным па 100 мл 3—4 разы ў дзень за 30 хвілін да яды пры гастрытах, калітах з паносамі, хваробах нырак, мачавога пузыра, мочакаменнай хваробе, гемарагічных дыятэзах, гемараідальных крывацёках, малакроўі. Рабіць ванны пры дыятэзах, прамываць гнойныя раны, абсцэсы.

Настой травы медуніцы. 100 г травы медуніцы настойваць у 500 мл кіпеню 2 гадзіны. Выкарыстоўваць для кампрэсаў, прымочак, абмывання ранаў, болек, апёкаў, пролежняў.

Парашком з сушанага лісця засыпаць раны, болькі.

Эсенцыя са свежай расліны ў квецені выкарыстоўваецца ў гамеапатыі.

Супрацьпаказанні не выяўлены.

НАРЫХТОЎВАЮЦЬ лісце і кветкі медуніцы лекавай у час цвіцення. Сушаць у засені, у памяшканні, якое добра праветрываецца. Захоўваюць у мяшках, каробках.

Тэрмін захоўвання 1 год.

Траву нарыхтоўваюць да распускання кветак, сушаць у засені, на гарышчах, адкрытых верандах, у памяшканні, якое добра праветрываецца. Высушаная трава цёмна-зялёнага колеру з нерасцвілымі кветкамі. Захоўваюць у скрынях, высланых у сярэдзіне паперай.

Тэрмін захоўвання 1 год.

Ніна АЛЯКСЕЙЧЫК,
Валер САНЬКО.

Барыс АЛЕЙНІК

Князь цемры

ДВА ГАДЫ Ў КРАМЛІ

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 204—208, 211—212).

Такога каварства ў сусветнай практыцы трэба яшчэ пашукаць!

Але Вы зноў жа прынялі позу наіўна недасведчанага, прадаставіўшы неабмежаванае праьа нашым прадстаўнікам у ААН выступіць, па сутнасці, за развязванне вайны з Іракам. І зноў нявінна развялі рукамі: маўляў, упершыню чую.

Але яшчэ больш дзіўна тое, што на партыйным Пленуме, які сабраўся ў разгар «прымірэння» Ірака, нават не меркавалася даць хоць бы ацэнку таму, што адбывалася.

Уключаны ў рэдакцыйную камісію, я ўзяўся вывучаць праект Палітычнай Заявы. На сваё здзіўленне, не знайшоў у ім нават упамінання аб трагедыі ў Персідскім заліве! На маю прапанову адлюстраваць нашу пазіцыю ў сувязі з гэтай бойняй, члены камісіі не адрэагавалі. У сувязі з чым я пакінуў сваіх калег у «загашніку», а сам пайшоў у залу пасяджэнняў і падаў запіску на прадмет выступлення.

Відавочна, шпіёны ўжо паспелі праінфармаваць прэзідыум, аб чым я збіраюся гаварыць: некалькі маіх запісак засталіся без увагі. І толькі пасля таго, як у чарговы раз паабяцаў, што сам, без запрашэння, акупірую мікрафон, мне яго прадаставілі. Я сказаў, у прыватнасці, наступнае: «...Цяперашняе становішча спраў у нашай краіне недазваляльна разглядаць па-за кантэкстам падзей, якія адбываюцца ў свеце.

А яны, гэтыя падзеі, ужо скрываўленыя. Так, агрэсіі Садама Хусейна, як і любой іншай,— няма даравання. Той, хто яе развязаў, павінен панесці самую суровую кару, нават пасля таго, як ён вызваліць акупіраваны Кувейт. І сусветнае супольніцтва ў асобе ААН неадкладна пачало ажыццяўляць гэтыя карныя акцыі, самай дзейснай з якіх стала блакада. Няўхільнае прытрымліванне яе ўжо адчувальна ціснула на Ірак, маральнае сусветнае асуджэнне агрэсара і іншыя палітычныя дзеянні, здавалася, усялялі надзею на лакалізацыю канфлікту. Будзем шчырымі, і мы ж, аж да фатальнай часіны, не верылі, што вайна выбухне. Не верылі, таму што, пагодзімся, для мірнага ўрэгулявання былі выкарыстаны далёка не ўсе рычагі.

У гэтай сувязі дастойна самай пільнай увагі і аналізу тая паспешлівая звышактыўнасць, з якой амерыканскі бок прымушаў саюзнікаў з усіх варыянтаў прыняць як адзіна магчымы, не маючы альтэрнатывы, ваеннае ўмяшанне. Усё гэта, натуральна, падносілася пад высакародным сцягам абароны агульначалавечых каштоўнасцей. І хто асмеліўся падвергнуць сумненню гэту высокую ідэю?

Але ж мы ведаем, што ЗША, пры ўсёй прыхільнасці да агульначалавечага, ніколі не забывалі аб сваіх нацыянальных інтарэсах. Прычым не саромеючыся вызначаць пагрозу ім у любым пункце планеты і, як правіла,— за тысячу міль ад сваёй тэрыторыі.

Дазвольце, а ў нас што — няма сваіх жыццёвых нацыянальных інтарэсаў? А ў той жа час, як амерыканцы назіраюць за тэатрам ваенных дзеянняў з дыстанцыі ў некалькі тысяч вёрст, СССР ператварыўся, па сутнасці, у прыфрантавую дзяржаву, паколькі вайна разгарнулася ўсяго за 260 кіламетраў ад яго граніцы, ці дазволена забывацца і на той фактар, што значная частка насельніцтва нашай краіны мусульманскага веравызнання? Але нават калі б гэты фактар адсутнічаў, то ці не пакашчунску гаварыць аб каштоўнасцях агульначалавечых, калі дзеля іх кідаецца на смяротную Галгофу жыццё сотняў тысяч ні ў чым не вінаватых іракцаў, ізраільцян, ды і саюзнікаў? Мяне здзіўляе, мякка кажучы, смеласць іншых дзяржаўных дзеячаў, якія, зручна абапіраючыся адным ботам на Грэнаду, а другім — на Панаму, з прафесарскай павучальнасцю гавораць нам аб тых жа агульначалавечых каштоўнасцях, аб парушэннях правоў чалавека і іншае...

Або тут дзейнічае прынцып: «Што дазволена Юпітэру, тое не дазволена быку?» Але ж такая прызнаная намі выбіральнасць сведчыць аб тым, што мы апрыёры пагадзіліся з асобай, юпітэрскай роляй аднаго боку, любыя дзеянні якой не падлягаюць аналізу пакорліва ідучых на смерць быкоў, у статак якіх хтосьці ўпарта спрабуе загнаць і нашу краіну!»

Словам, што гэта была змова з цёмнымі сіламі — зараз ужо не выклікае сумнення.

Адзінае, што яшчэ трэба ўдакладніць: калі і ў якім явачным рэгіёне гэтая тайная змова была канчаткова парафіравана? Гэта вылічыць не так ужо і проста, паколькі, як правіла, пасля пратакольнага відавога рада Вы амаль з усімі лідэрамі ў далейшым дамаўляліся «за зачыненымі дзвярамі». Канешне, гэта форма ў міжнароднай практыцы не выключаецца, але існуе — прабачце за таўталогію — як выключэнне. У Вашай жа дзейнасці яна стала правілам. І вось цяпер паспрабуй даведайся, аб чым Вы дамаўляліся за спінай непасвячоных суайчыннікаў ад імя... суайчыннікаў? Прабачце, Міхаіл Сяргеевіч, але гэтыя «зачыненыя дзверы» даюць прастору для ўсялякіх, нават фантастычных, здагадак.

Наша грамадскасць ніяк не магла дабраць розуму, чаго гэта, напрыклад, Вас пацягнула сустракацца з Бушам... на Мальту? На Мальту, якая мае злавесную славу вострава, дзе гнездаваліся розныя рыцарскія ордэны, дзе і цяпер знаходзяцца тайныя штаб-кватэры цёмных сіл?

А можа, менавіта таму і цягнула Вас туды, Міхаіл Сяргеевіч? Ды яшчэ гэтая містэрыя з караблямі! Што, на сушы не было гарантый ад падслухоўвання, а плёскат хваляў і шум вады, як вядома,— самы надзейны ахоўны экран ад лішніх вушэй? Падобна, Міхаіл Сяргеевіч...

Неяк ужо пасля Фароса Вы кінулі фразу, якая насцярожвала: маўляў, аб тым, што здарылася ў жніўні 91-га, усю праўду ніхто, апрача Вас, не ведае і не даведаецца. Выходзіць, усё, што Вы і Вашы блізкія расказвалі нам «аб путчы»,—гэта не сапраўдная праўда? Значыць, Вам ёсць што хаваць?

Але тут ужо мая чарга абурацца Вашай самазабыўнай наіўнасцю. Ды даведаюцца, Міхаіл Сяргеевіч, даведаюцца — нават аб тым, чаго і Вы... не ведаеце! Калі ўжо не даведаліся...

Словам, перад апошнім Пленумам ЦК КПСС, назначаным на ліпень 1991 года, у асноўным завяршылася разбурэнне «прагнілай сістэмы». Панарама адкрылася апакаліпсічная: гарэў Карабах, сцякаў крывёю Цхінвал, грозна зеўрала рана расколатай Малдавіі, па разгромленым Саюзе, між палаючымі галавешкамі цягнуліся сотні тысяч бежанцаў з патухаючымі вачамі, у якіх памірала надзея.

Увесь гэты жах суправаджаўся воўчым выццём ахоўнікаў «чысціні расы», якія істэрычна заклікалі выганяць, а то і забіваць усіх некарэнных. Зямля дрыжэла ад звяргаемых помнікаў, вакол шабашылі, танцуючы рытуальны танец канібалаў, асьлепленыя падсвядомай нянавісцю юбермены з перакошанымі тварамі шалёных.

...Жнівеньскім ранкам 1991 года мяне разбудзілі ў Запарожжы і блытана паведамілі, што ў краіне ўведзена надзвычайнае становішча. Першая мая рэакцыя была вельмі ціхамірнай: маўляў, мы і так ужо шосты год жывём пры абсалютным безуладдзі, гэта значыць у больш чым надзвычайным становішчы. Але не на жарт устрывожаныя твары будзіцеляў знялі паўсонную жартаўлівасць.

Уключылі радыё. У першы дзень перадавалі Заяву Старшыні ВС Лук'янава наконт новага Саюзнага дагавора разам з дакументамі ГКЧП.

Падкрэсліваю — у першы дзень. Паколькі ў наступныя — Заява перадавалася ўжо асобна ад блока распараджэнняў гэкачэпістаў.

Як высветлілася пазней, Анатоль Іванавіч рашуча апратэставаў, каб яна апярэджвала дакументы ГКЧП, бо рыхтаваў яе раней і ні ў якім разе не ў сувязі з надзвычайным, да якога не меў адносін. Як вопытны юрыст, Лук'янаў першым разгадаў, хто і навошта арганізаваў гэты «путч».

...Хацеў бы ўнесці некаторыя ўдакладненні. Радыкалы і тыя, хто прымазаўся да іх, цяпер на ўсіх скрыжаваннях крычаць аб тым, што яны адразу ж зарыентаваліся і сталі на абарону Прэзідэнта і дэмакратыі. Больш таго, ледзь ці не ўвесь народ кінуўся абараняць так званы «Белы дом».

Ну навошта ж так, панове! Пераважная большасць людзей нічога толкам не ведала. Я, напрыклад, пачуўшы, хто падпісаў дакументы ГКЧП, дзе, у прыватнасці, гаварылася, што Прэзідэнт па стану здароўя не можа кіраваць краінай, не адразу ўсумніўся ў праўдзівасці сказанага. А каму ж тады верыць, калі не віцэ-прэзідэнту, прэм'ер-міністру, міністру абароны, начальніку канцылярыі, старшыні КДБ—самым блізкім не толькі па службе, але і асабіста Гарбачову, які падбіраў іх, прабіваючы праз парламент, а Янаева літаральна ўнёс на руках у свае апартаменты!?

Адзінае, што насцярожыла: па закону надзвычайнае становішча ўводзіцца толькі з дазволу Вярхоўнага Савета. Такім чынам, нас павінны склікаць неадкладна. Пазваніў у Кіеў: ці няма прадпісання з'явіцца?.. На ўсякі выпадак даў каардынаты ў Запарожжа. Глуха. Звязаўся з Масквой: адказалі блытана, у тым сэнсе, што пакуль нічога не ясна.

Стой: дык жа назначаны Пленум ЦК КПСС! Пазваніў туды—ніхто не адказвае. Прымаю рашэнне: дабірацца да Масквы самацёкам. Хтосьці з запарожцаў засумняваўся: ці трэба рызыкаваць, паколькі сталіца напоўнена танкамі і бронетранспарцёрамі. Я пажартаваў у тым сэнсе, што за два гады «наведвання» гарачых кропак танкі і салдаты для мяне сталі справай прывычнай, а бронетранспарцёр—самым аптымальным транспартным сродкам.

Ляцелі мы з Запарожжа разам з адным народным дэпутатам СССР. Я, як мог, супакойваў калегу: змарнелы пасля бяссоннай ночы, ён чыста па-чалавечы востра перажываў за лёс Прэзідэнта. Але асабліва нас прыгнятала поўнае няведанне: як гэта здарылася, хто за ўсім гэтым стаіць? Што гэта—путч, пераварот? Калі пераварот, то дварцовы, або поўны, ваенны? А можа і праўда ў Гарбачова зрыў: перад водпускам жа ён працаваў па-чорнаму, катаржна і амаль не выходзіў з рэжыму замежных паездак? Усё магло здарыцца...

Паспяхова дабраўся да Крамля. Па дарозе, праўда, сустракаліся танкі, але яны, у адрозненне ад сваіх грозных суродзічаў у гарачых кропках, неяк мірна ціснуліся да абочын.

Першым мне сустрэўся Рафік Нішанаў. Ён заўсёды захоўваў прысутнасць духу нават у самых складаных парламенцкіх перыпетыях, аднак зараз выглядаў вельмі стомленым і нават збянтэжаным.

— Нічога не разумею,—развёў рукамі на маё пытанне аб сэнсе таго, што адбывалася.—Яшчэ літаральна два—тры дні назад я размаўляў з Міхаілам Сяргеевічам (Рафік Нішанавіч таксама адпачываў у Крыме) наконт мяркуемага падпісання новага Саюзнага Дагавора. Як заўсёды, дзелавая размова. Праўда, развітваючыся, Міхаіл Сяргеевіч паскардзіўся на здароўе: штосьці наконт радыкуліту. Не надаўшы асаблівага значэння яго словам—ён жа не жалезны і, натуральна, стаміўся,—пажадаў яму добрага адпачынку. А цяпер не дазванюся, кажуць, тэлефоны адключаны... Нічога не разумею...

— А дзе ж Анатоль Іванавіч?..

— Ды вось толькі што вярнуўся з адпачынку, здаецца з Валдаю... У яго там цяпер людзей—безліч.

У кабінет зайшоў Лапцеў. Іван Дзмітрыевіч, у адрозненне ад Рафіка Нішанавіча, быў настроены рашуча:

— Трэба штосьці рабіць, а то яны яго там прыдушаць, калі ўжо не прыдушылі!—адчаканіў Іван Дзмітрыевіч як бы ў эфір.

Мы непрыкметна пераглянуліся з Нішанавым.

Не ведаю, што падумаў у гэтае імгненне Рафік Нішанавіч, але ў мяне прамільгнула кашчунская думка: Іван Дзмітрыевіч, прынамсі, здагадваецца аб нечым такім, аб чым нам і не снілася. Пакуль...

А пакуль я беспаспяхова спрабаваў дазваніцца ў ЦК: на 20-е ж жніўня меркавалася скліканне Пленума. Глуха. Нарэшце, хтосьці ўзяў трубку і адказаў, што Пленум... адменены. Мне стала зусім ясна: партыю наўмысна падставілі пад маральны расстрэл.

Разы тры я спрабаваў прарвацца да Анатоля Іванавіча Лук'янава. І кожны раз памочнік, збянтэжана разводзячы рукамі, прабачлівым тонам паведамляў: у яго людзі.

Уласна, мне ўжо і без Лук'янава нічога не каштавала замкнуць лагічны круг: рыхтуецца (або ўжо ідзе) поўнаметражны дзяржаўны пераварот. Толькі ці з таго боку?..

АПТЭЧКА

НЕАДКЛАДНАЯ ДАЎРАЧЭБНАЯ ДАПАМОГА

Мігрэнь

Гэта хвароба сасудаў галаўнога мозгу, якая характарызуецца перыядычнымі прыступамі болю пераважна ў адной палавіне галавы. У аснове мігрэні ляжыць парушэнне рэакцыі мазгавых сасудаў нават на звычайныя раздражняльнікі: іншы раз яны моцна звужаюцца, а часам рэзка расшыраюцца на абмежаваным участку. У хворага паміж прыступамі звычайна ніякіх захворванняў нервовай сістэмы не выяўляецца.

Прыступы правакуюцца хваляваннем, пахамі, ненармальным сном, разумовай стомленасцю, знаходжаннем у душным памяшканні, прыёмам алкаголю, палавымі празмернасцямі, пачаткам менструацыі і многімі іншымі фактарамі.

ПРЫКМЕТЫ

Нярэдка прыступу мігрэні папярэднічаюць змены настрою або бачанне яркай зігзагападобнай лініі, іншы раз цёмная пляма ў адным ці абодвух вачах, парушэнне мыслення, моўнае расстройства, пачуццё здранцвення, «мурашак» у руцэ і назе з аднаго боку. Радзей адзначаецца слабасць у руцэ і назе з аднаго боку.

Да болю ў палавіне галавы нярэдка далучаюцца галавакружэнні, болі ў жываце, моўнае расстройства, млоснасць, ваніты, псіхічныя парушэнні.

АКАЗАННЕ ДАПАМОГІ

Пры першых прыкметах мігрэні неабходна адразу ж прыняць таблетку цытрамону, спазмалгону, кафетаміну, аскафену або новаміграфену.

У час прыступу трэба захоўваць строгі пасцельны рэжым, папярэдне праветрыўшы пакой. Пры адсутнасці ванітаў можна выпіць чашку моцнага чаю ці кавы, прыняць або адну з указаных вышэй таблетак, або прапісаны ўрачом прэпарат.

Трэба нацерці лоб, скроні, каля вушэй і ўздоўж шыйных пазванкоў ментолавым алоўкам ці бальзамам «Залатая зорка».

У час прыступу некаторым хворым становіцца лягчэй пасля прыкладвання холаду ці цяпла да галавы, сцягвання яе ручніком. Калі пасля пералічанай дапамогі боль узмоцніцца, будзе суправаджацца ванітамі, трэба выклікаць «хуткую дапамогу».

Перад наведваннем сходаў, пасяджэнняў, кінатэатраў, праглядам тэлепраграм рэкамендуецца прыняць паўтаблеткі цытрамону (спазмалгону), каб папярэдзіць прыступ.

Тацццяна ФАМІНА,
кандыдат медыцынскіх навук.

ЭКАНАМІЧНЫ СПАД У ПРАМЫСЛОВАСЦІ ЗАКРАНУЎ І МІНСКАЕ НАВУКОВА-ВЫТВОРЧАЕ АБ'ЯДНАННЕ «ЦЭНТР». У першую чаргу звязана гэта са змяншэннем ваенных заказаў. Амаль палавіну іх страціла аб'яднанне за апошні год. І, канешне, тут шукаюць шляхі кампенсацыі гэтых страт, стварэння стабільных рабочых месц для тых, хто мог застацца без работы.

Перспектыўным аказаўся наладжаны ў аб'яднанні выпуск высокамастацкіх вырабаў з керамікі. Спалучэнне перадавых тэхналогій, якія мае НВА «Цэнтр», і творчага патэнцыялу мастакоў ужо сёння дазволіла наладзіць новую вытворчасць. Беларуская кераміка—з'ява ўнікальная, гэта прадукцыя можа канкурыраваць на заходнім рынку. У «Цэнтры» лічаць, што эканамічныя ўзрушэнні—справа часовая і спадзяюцца, што кераміка неўзабаве прыйдзе ў інтэр'еры кафэ, бараў, офісаў.

НА ЗДЫМКУ: узоры керамічных вырабаў абмяркоўваюць намеснік дырэктара НВА «Цэнтр» Сяргей ПОЛАЗАЎ, інжынер-тэхнолаг Надзея ВОЛКАВА і мастак-кераміст Аляксандр ЗІМЕНКА.

Яўген КАЗЮЛЯ. (БЕЛІНФАРМ).

РАДЫЁ

23 кастрычніка

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 20.15, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». 8.05 — «Дзелавы кур'ер». Навіны прадпрымальніцтва. 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — «літаратурна-мастацкія часопісы «Полымя», «Беларусь», «Маладосць», «Нёман» у кастрычніку. 10.15 — для дзяцей. Х. К. Андэрсен. «Оле-Лукое». Радыёпастаноўка. Частка 2-я, заключная. 11.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 12.00 — «Апоўдні». 13.10 — музычны канал. 16.05 — «Ад 8 да 14». Праграма для школьнікаў. 17.00 — Музычная праграма, прысвечаная калектыву арэнднага аўтамабільнага прадпрыемства «Мінскінтэртранс». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — Да 180-годдзя Барадзінскай бітвы ў Айчыннай вайне 1812 года. 19.25 — спявае В. Кікабідзе. 20.05 — вячэрняя казка. 20.15 — «Пастфактум-радыё». 21.00 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 21.20 — «Новыя запісы нашай фанатэкі». 22.00 — музычная праграма. 23.10 — «Рунь узышла». Радыё-расказ. 0.00 — «Начны канал».

НА ДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае надвор'е, часам дождж. Тэмпература паветра ў Гродна — 5—7, Віцебску — 6—8, Мінску — 7—9, Брэсце — 8—10, Магілёве — 9—11, Гомелі — 10—12 градусаў цяпла. У наступныя двое сутак: 23 кастрычніка месцамі кароткачасовыя ападкі, 24-га без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы 23 кастрычніка ад 2 градусаў марозу да 3-х цяпла, 24-га — ад 0 да 5 градусаў марозу. Удзень 3—8 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

22 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Экран беларускага кіно. «Наш чалавек у Сан-Рэма».
10.25. «Пяць зорак». Тэлегульня.
16.30. Гісторыя Беларусі. 10 клас.
17.00. Без пяці 18. Для падлеткаў і бацькоў.
17.30. Мультфільмы.
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. Як пачаць уласную справу. Дыялог амерыканскіх бізнесменаў.
19.45. Радавод.
20.10. Тыдзень беларускага ўрада.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НіКа; Хакей. Кубак МХЛ. «Дынама» (Мінск) — «Металург» (Чарапавец).

Канал «Астанкіна»

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Пеўнік Гок і хітрыя мышкі». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.05. Футбол. Еўрапейскія кубкі.
10.45. «Як кошка з сабакам». Мультфільм.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Будні і святы Серафімы Глюкінай». Маст. фільм. 1-я серыя.
12.30. «Кожнаму сваё». Маст. фільм (Італія).
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.15. Уолт Дысней прадстаўляе...
16.05. Канцэрт камернага аркестра «Крэмлін» (ЗША).
17.00. Навіны.
17.20. ...Да 16 і старэйшым.
17.55. Футбол.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Лато «Мільён».
21.10. Кожны аб сваім.
21.20. III Міжнародны конкурс музыкі і песні «Голас Азіі».
23.00. Навіны.
23.20. Толькі для дарослых.
0.00. «Карамбаліна - Карамбалета». Музычны фільм.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. «Не лыкам шытыя».
8.15. Непазнаны Сусвет.
9.00. «Дамашні клуб».
9.15. «Гора розуму».
10.15. Рэпарцёр. «Пісьмы каралю».
10.30. «К-2» прадстаўляе: «Абзац».
11.00. «Санта-Барбара».
11.50. Касмаполіс. Выпуск 5-ы.
12.35. Т. Ін. Ка.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20.—13.30. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Пераадоленне.
15.30. Эфір без граніц.
15.40. Бадабокі. Праграма для дашкольнікаў (Францыя).
16.00. Там-там навіны.
16.15. Панарама прыватызацыі.
17.00. Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з НАТО.
17.30. Парламенцкі веснік.
17.45. Жорж Сіменон. «Да самай сутнасці». 2-я серыя.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. «Санта-Барбара».
20.10. У свеце аўта- і мотаспорту.
20.40. Спецыяльны камерцыйны веснік.
20.50. Ні ад каго незалежнае ТБ.
21.00. Дзелавое кола.
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. На сесіі ВС Расіі.
23.00. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
23.30. «Проста сябры».

23 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Спявае Герард Васільеў».
9.00. Гісторыя Беларусі. 10 клас.
9.30. «Вясна». Маст. фільм.
11.15. Творчае аб'яднанне МЭТА.
16.30. «Заечае сэрца». Маст. фільм з субцітрамі.
17.45. Мультфільм «Уся справа ў капелюшы».
18.00. Дак. фільм.
18.40. Сістэма «Ньюс».
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Творчая група праграмы «Тры кіты» ў Капыльскім раёне.
20.00. Студыя «Тэлесябрына».
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Тэлебіржа.
21.35. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал «Астанкіна»

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Тэхнадром».
8.00. Навіны.
8.20. Футбол.
9.10. ...Да 16 і старэйшым.
9.45. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
10.35. «Жыла-была пчолка».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Будні і святы Серафімы Глюкінай». 2-я серыя.
12.35. «Вяршыня Візбара». Маст. фільм.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.10. Уолт Дысней прадстаўляе...
16.00. Іграе А. Барахоўскі.
16.10. Цэнтр.
16.50. «Тэхнадром».
17.00. Навіны.
17.25. Кожны аб сваім.
17.45. Чалавек і закон.
18.15. Поле цудаў. Юбілейны выпуск.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм. «Выкраданне прэзідэнта» (ЗША).
22.25. «ВІД» прадстаўляе. Палітбюро.
23.00. Навіны.
23.20. Музагляд.
0.00. Аўташоў.
0.15. Праграма «Х».
0.45. Эм-Ці-Ві.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Дзелавое кола.
8.50. Вольны час.
9.05. Кіпрас Мажэйка. Рэпартажы з НАТО.
9.35. «Імправізацыя». Тэатр Юрыя Касьяніка.
9.55. У свеце жывёл.
11.00. «Санта-Барбара».
11.50. «Дырыжор А. Мелік-Пашаеў».
12.35. Т. Ін. Ка.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
15.00. Тэлебіржа.
15.30. «Хіт-дзённік».
16.00. Там-там навіны.
16.15. Мегаполіс.
16.45. М-трэст.
17.00. Праз 90 гадоў.
17.45. Уолт Дысней па пятніцах. «Біг Фут».
18.35. Мульці-пульці.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. «Дынара». Маст. фільм.
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. На сесіі ВС Расіі.
23.00. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
23.30. «К-2» прадстаўляе: «Ню».

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63.850. Зак. № 213. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12